БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 114 (18.890). ● Шанба, 19 май 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

РАҲБАРНИНГ ОБРЎ-ЭЪТИБОРИ

Куйбишев областидаги Луначарский номли совхозда унинг директори Н. И. Ананьев зўр ҳурмат-эътиборга сазовор бўлмоқда. У Ставрополь районидаги ана шу катта хўжаликка яқинда бошчилик қила бошлаганига қарамай ҳозирдаёқ олға томон сезиларли қадам қўйилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш ва сотиш планлари ошириб бажарилмоқда. Ўтган йили соф фойда 2,2 миллион сўмни ташкил этди. Кишилар эришилган ютуқни талай даражада партия ташкилоти ролининг ошганлиги билан, шунингдек ўз раҳбарининг сиёсий, ишчанлик ва маънавий фазилатлари билан боғламоқдалар. «Биз уни кишилар тўғрисида ғамхўрлик қилувчи, ташаббускор, камтар, ўзига ва бошқаларга нисбатан талабчан бўлган чинакам ғоявий инсон деб биламиз, —деб ёзишади совхоз ишчилари. — Шу боисдан ҳам унинг обрў-эътибори мана шундай юқоридир».

Раҳбарнинг обрў-эътибори... Ҳар қандай коллектив, ҳар қандай ташкилот ҳаётида раҳбарнинг роли ва аҳамияти ниҳоят каттадир. У одамларни жипслаштиради, уларни илҳомлантириб, коллектив олдида турган вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилади. Раҳбар ишда ҳам, хулқ-атворда ҳам кўпчилик учун ўзига хос намуна бўлиб хизмат қилади. Лекин шуни очиқ айтиш керакки, обрў-эътибор қозониш осон иш эмас. Обрў-эътибор тайёр бир нарсадек ўз-ўзидан келмайди.

«Раҳбарнинг кучи мансаб обрўсини шахсий обрў-эътибор билан бир бутун қилиб қўша бирлаштиришдадир, — деб таъкидлади ўртоқ К. У. Черненко. —Партия ва давлат кадрлари аввало жонли жамоат ишида омманинг хайрихоҳлиги ва ҳурматини қозонмоқдалар, ўз ғайрат-шижоатлари ва билимлари билан шахсий намуна ҳамда кишининг маънавий туйғусини таҳқирлайдиган барча иллатлардан ҳоли хулқ-атвор билан қўлга киритмоқдалар... Халқнинг маъқуллаши ва қўллаб-қувватлаши раҳбар обрў-эътиборининг негизидир».

Ўртоқларининг ишончини оқлашга қодир бўлган айни шундай ходимларни қидириб топиб раҳбарликка кўтариш, ўстириш ва тарбиялаш ҳар бир партия ташкилотининг ғоят муҳим бурчидир. Аввало партия ғояларига содиқлик, ишни чуқур билиш, ташкилотчилик қобилиятлари, юксак маданият, кенг кўламда фикрлай билиш, янгиликни ҳис этиб оммалаштириш, ундан фойдаланиш маҳорати бизнинг кунларимиздаги раҳбарга хос фазилатлар бўлиши керак. Партия шунга интилмоқдаки, ғоят хилма-хил ва бой бўлган ленинча услуб ҳар бир партия, совет, хўжалик раҳбари учун қалб эҳтиёжи, ўзгартириб бўлмайдиган иш қуролига айланиб қолиши керак.

Ҳаёт партия комитети олдига кўпинча: у ёки бу иш участкасига раҳбарликни кимга ишониб топшириш керак, деган саволни ўртага қўймоқда. Бу савол ғафлатда қолдирилмаслиги учун кадрларнинг яхши тайёрланган, ишчан резерви лозим. Бизда махсус маълумот ва муайян тажрибага эга бўлган кишилар кўп. Лекин уларнинг ҳар бири ҳам раҳбар бўла олмайди-ку. Энг мос келадиган фазилатларга эга бўлган кишилар билан эса мунтазам суратда ўйлаб иш олиб бориш талаб этилади. КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумида ана шундай иш олиб бориш зарурлиги яна зўр куч билан қайд этиб ўтилди. Шу ишни аниқ планлаштириб, резервга киритилганлар учун ўқиш ташкил этилаётган, энг яхши раҳбарлар ҳузурида стажеровка ўтказилаётган, турли топшириқлар берилаётган жойларда тўғри иш қилмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси келгусида кадрларни қатъий гарантиялашга ёрдам бермоқда.

Ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган ва яхши тайёргарликдан ўтган ишчилар, колхозчилар, хотин-қизлар орасидан коммунистларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш принципиал аҳамиятга эга. Бунинг учун, масалан, Иваново областида талайгина ишлар қилинмоқда, чунончи бу ерда бўёқчилар собиқ бригадири, Меҳнат Шуҳрати орденининг тўлиқ нишондори Л. Мигунова КПСС Ленин район комитетининг секретари этиб сайланган. Тўқувчи М. Небурчилова Родниководаги «Большевик» комбинати директори ўринбосари бўлди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, илгари селикат ғишт заводининг прессчи оператори В. Жукова «Ивановостройматериалы» бирлашмаси бошлиғининг ўринбосари лавозимига кўтарилди. Партия комитетлари бундан буён ҳам шу йўлни ўтказишлари керак.

Аммо кадрлар резерви билан ишлашда ҳали расмиятчилик сезилиб турганлигини айтиб ўтиш лозим. Резерв рўйхати фақат қоғоздагина мавжуд бўлиб, ходим ўзгариб қолганда эса тўғри келадиган номзод зўр бериб изланадиган ҳоллар ҳам бўлади. Баъзида истиқболсизлиги яққол кўриниб турган кишиларни улардан халос бўлиш учунгина резервга киритадилар ва ўқишга юборадилар, кейин эса ишга жойлаштириш муаммоси вужудга келади. Масала шундай ўртага қўйилганки, ўқишга энг қимматли, истиқболли ходимлар юборилиши керак.

Кадрлар тарбиялашнинг барча формаларини — суҳбат ўтказиш, партия йиғилишларида, пленумларда, бюро мажлисларида ҳисоботлар беришни такомиллаштириш талаб этилади. Ижрони мунтазам контроллик қилиш, текшириш, айниқса, муҳимдир, чунки бу сўз билан иш бирлигини таъминлайди. Бунда юқоридан ҳам, шунингдек қуйидаги бошланғич партия ташкилотлари томонидан ҳам контроллик лозим. Ҳозирча бошланғич партия ташкилотларининг кўпчилиги амалда раҳбарларни тарбиялашда ҳали иштирок этмаяптилар.

Диққатга сазовор бир факт. Новосибирскда тажриба-механика заводининг директори Баранов билан «Новосибирсквторсырьё» трестининг бошқарувчиси Петров давлат ва молия интизомини қўпол равишда бузганликлари, хизмат мавқеини суиистеъмол қилганликлари учун партия сафидан чиқарилиб, ишдан бўшатилдилар. Аммо ана шу бошланғич партия ташкилотининг коммунистлари илгари қаерда эдилар, деган савол туғилади. Бу раҳбарлар шу бошланғич партия ташкилотлари кўз ўнгида юз тубан кетдилар. Хўш, нима учун аввал бошданоқ бонг урилмай, турмушимиз нормаларини бузувчиларни тартибга чақиришмади! Гап шундаки, баъзи жойларда кадрларнинг обрў-эътиборини ўзига хос тарзда сақламоқдалар. Бунинг учун уларни танқиддан, принципиал партиявий талаблардан, муносиб жазодан ҳимоя қилиш керак, деб ҳисоблайдилар. Раҳбар айбдор бўлиб қолган тақдирда кўпинча уни бошланғич партия ташкилотида эмас, балки дарҳол юқори партия органида муҳокама этадилар. Шу ернинг ўзида жазо ҳам берилади, коллективдаги коммунистлар эса ҳатто кўпинча бундан бехабар ҳам қолишади. Масалан, Ростов областида кейинги вақтларда раҳбарларга берилган жазо чораларининг ярмидан кўпроғи бошланғич партия ташкилотларини четлаб ўтиб, эълон қилинган. Бундай практика мутлақо нотўғри бўлиб, уни қатъият билан бартараф этиш керак.

КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумида кадрлар бизнинг олтин фондимиз деб аталди. Раҳбарнинг обрў-эътибори — умумпартия, умумдавлат мулкидир. Уни авайлаб асраш ва кўпайтириш — кадрларга нисбатан талабчанликни кучайтириш демакдир. Бугунги кунда меҳнат коллективларида беш йиллик тўртинчи йилининг тақдири ҳал этилмоқда. Ҳар бир раҳбарга жуда кўп нарса боғлиқ. Раҳбар кундалик ишлари билан, кундалик хулқ-атвори билан ўзига билдирилган юксак ишончни оқлаши лозим.

(«ПРАВДА» газетасининг 17 майдаги бош мақоласи).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Арнасой районидаги Тимошенко номли совхоз сут-товар фермасида сигирлар маҳсулдорлигини кескин оширишга эришилди. Бу чорва молларига ширали озуқа — рапс берилаётганлиги шарофатидир. Хўжаликда 40 гектар ерга экилган рапс тезкорлик билан ўрилиб, пешма-пеш фермага ташиб келтирилмоқда. Яшил озуқани ўриб-йиғиб олишда моҳир механизатор Ялғаш Каримов жонбозлик кўрсатяпти. Суратларда: Я. Каримов (ўнгда) ва рапсни ўриш тасвирланган.

А. Тўраев фотолари.

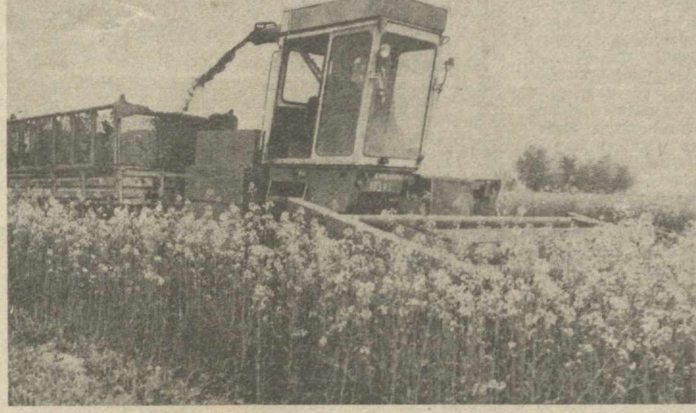

ССCР Министрлар Советида

СССР Министрлар Совети «Мактабгача ёшдаги болаларнинг жамоат тарбиясини янада яхшилаш ва уларни мактабда ўқишга тайёрлаш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қабул этилган қарорда СССР Министрлар Совети СССР Маориф министрлиги, СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари зиммасига умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларига мувофиқ мактабгача ёшдаги болаларнинг жамоат тарбиясини янада ривожлантириш тадбирларини амалга ошириш, мактабгача ёшдаги болаларни ҳар томонлама ривожлантириш соҳасидаги ишларни яхшилаш ва уларни мактабда ўқишга тайёрлашни таъминлаш вазифасини юклади.

СССР Маориф министрлиги билан СССР Педагогика фанлари академиясига болаларга болалар боғчасида тарбия ва таълим беришнинг типовой программасини, программа-методик ҳужжатларни, дарсликлар ва кўргазмали ўқув қўлланмаларини ишлаб чиқиб, 1984—1985 йилларда жорий этиш топширилди.

СССР Маориф министрлиги билан СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига мактабгача ёшдаги болалар муассасалари тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш, уни СССР министрликлари ва идоралари ҳамда ВЦСПС билан келишиб тасдиқлаш ҳамда 1985 йил 1 январдан бошлаб қайси идорага қарашли бўлишидан қатъи назар мактабгача ёшдаги барча болалар муассасаларида жорий этиш таклиф қилинди.

Қишлоқ жойларда тегишли шарт-шароитлар мавжуд бўлган тақдирда «мактаб—болалар боғчаси» таълим-тарбия муассасаларини вужудга келтириш мақсадга мувофиқ деб топилди. СССР Маориф министрлигига СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва СССР Молия министрлиги билан келишиб шу муассасаларни ташкил этиш ва уларнинг ишини уюштириш тартибини белгилаш тавсия этилди.

Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг мактабгача болалар муассасаларига бўлган эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондириш мақсадида СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари зиммасига

(Давоми учинчи бетда).

ЯГОНА СИЁСИЙ КУН

КОЛЛЕКТИВ ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШДА

18 май куни республикада «Партия иши — бутун халқ иши» шиори остида ўтказилган ягона сиёсий кун давомида совет кишиларининг КПСС ленинчи Марказий Комитети теварагидаги мустаҳкам бирлиги ва қалин жипслиги яна зўр куч билан намойиш этилди.

Завод ва фабрикаларнинг, колхоз ва совхозларнинг меҳнат коллективларига, қурилишларга ва ўқув юртларига, муассасалар ва ташкилотларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, республика партия активлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари келдилар. Учрашувларда КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессияси якунлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларида баён этилган кўрсатмалар ва тавсиялар қизғин муҳокама қилинди. Жонли суҳбатлар чоғида тўлқинлантирувчи масалаларни ҳал этиш йўллари коллектив равишда ижодий изланди, республика меҳнаткашларининг КПСС XXVI съезди топшириқларини бажаришга қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш йўллари тўғрисида, омманинг ижодий активлигини кучайтириш ҳақида рўй-рост гап борди. Халқ депутатлари Советларининг, улар доимий комиссияларининг, депутатлик группаларининг ишини такомиллаштириш, халқ сайлаб қўйган вакилларни актуал хўжалик проблемалари ва бошқа проблемаларни ҳал этишда бирмунча самарали иштирок этишларига доир масалалар ўртага қўйилди.

Мактаб ислоҳотини амалга ошириш тўғрисида, тарбия ва таълим жараёнини, муносиб меҳнаткаш ўринбосарларни тайёрлашни бутун чоралар билан яхшилаш тўғрисида гап борди.

Ягона сиёсий кунни ўтказишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар. И. Б. Усмонхўжаев «Узстройиндустрия» бирлашмасининг Термиз бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатининг, О. У. Салимов — Самарқанд чинни заводининг, Н. Ж. Худойбердиев — КПСС XXV съезди номли Бухоро тўқимачилик комбинатининг меҳнаткашлари билан учрашдилар.

Бўлиб ўтган учрашувлар чоғида республика меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини янги-янги зафарлар билан кутиб оладилар, деб қатъий ишонч билдирилди.

(ЎзТАГ).

ИСТИҚБОЛЛИ УСУЛ

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИДА АЛМАШЛАБ ЭКИШ УЧАСТКАЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА БРИГАДА ПУДРАТИНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ТАЖРИБАСИДАН

Сурхон диёрининг меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 60 йиллик юбилейи нишонланадиган йилда ҳар қачонгидан кўра жонбозлик ва жасорат кўрсатиб меҳнат қиляптилар. Ҳамма жойда муҳим партия топшириғи — меҳнат унумдорлигини пландан ташқари 1 процент ўстириш, маҳсулот таннархини ярим процент камайтириш учун кураш қизғин тус олиб кетди. Лафзи ҳалол, танти, ваъдасига вафодор деҳқонлар меҳнатни ташкил этишнинг янги, прогрессив усуллари — коллектив пудрати ва бригадалар ишини алмашлаб экиш участкалари доирасида уюштириш туфайли қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш, юқори пировард натижаларга эришиш, иш сифатини яхшилаш борасида ажойиб зафарларни қўлга киритяптилар. Далаларда бўлғуси мўл ҳосил учун қизғин кураш боряпти.

Алмашлаб экиш участкалари, коллектив пудрати, меҳнатга нарядсиз ҳақ тўлаш усули қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг муҳим омили бўлди. Ҳозирги вақтда областда 550 дан зиёд хўжалик ҳисобидаги алмашлаб экиш участкалари актив фаолият кўрсатяпти. Бу участкаларда сон жиҳатдан унча кўп бўлмаган бошқариш аппарати, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ташкил этилган. Алмашлаб экиш участкаси доирасида ишлаб чиқариш вазифалари билан бир қаторда социал масалалар ҳам муваффақиятли ҳал этилмоқда. Шу нарса диққатга сазоворки, ўтган йилнинг ғоят мураккаб об-ҳаво шароитларига қарамай, алмашлаб экиш участкаларининг деярли ҳаммаси йилни муваффақиятли якунладилар. Пахта тайёрлаш план топшириқлари ортиғи билан уддаланди. Қимматбаҳо ингичка толали пахта тайёрлаш соҳасида эса 1985 йил охирига белгиланган маррага чиқиб олинди. Сурхон водийсида ҳозирги вақтда зарар кўраётган пахтачилик хўжаликлари қолмади.

Янгиликни тўғри тушуниб, кенг жорий этаётган, фан-техника тараққиётини дадил қўлланаётган илғор район ва хўжаликлар юксак натижаларга эришмоқдалар. 1980 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари реализация қилишдан 494,7 миллион сўм даромад олинган бўлса, 1982 йилда 657,5 миллион сўм, 1983 йилда эса 769 миллион сўм даромад олинди.

Илғорлар тажрибаси кенг оммалаштирилиши натижасида юзлаб бригадаларда қолоқликка чек қўйилди. Ер, сув, ўғит, техника ва ишчи кучидан фойдаланиш яхшиланди. Деҳқончилик маданияти юксалди. Колхозчи ва совхоз ишчиларининг ўз меҳнатлари натижаларидан моддий манфаатдорликлари ошди. Ўтган йили қишлоқ хўжалиги ходимларининг ўртача йиллик иш ҳақи 1980 йилга нисбатан 7,6 процентга ошди. Шу билан бир қаторда иш ҳақи сарфининг салмоғи тобора камаймоқда. Масалан, 1980 йили иш ҳақи салмоғи маҳсулот реализация қилишдан олинган пул даромадининг 56,7 процентини ташкил этган бўлса, 1983 йили эса 48,9 процентига тўғри келди.

Коллектив пудрат ва алмашлаб экиш участкаларининг ички хўжалик ҳисобини биринчи бўлиб жорий қилган Ленин йўли райони ўтган йили пахта тайёрлаш планини областда биринчи бўлиб бажардилар. Улар ҳар гектар майдондан 40 центнердан анча ошириб юқори сифатли пахта ҳосили олдилар.

Райондаги 48 та алмашлаб экиш участкасининг ҳаммаси ернинг тўла-тўкис хўжайини ва жавобгари, пировард маҳсулот учун масъулиятли бўлиб олгач, бригадалар составини қайта кўриб чиқдилар. Айрим штатлар — қоровуллар, ҳисобчилар қисқартирилди.

Коллектив пудратнинг шарофати ҳақида бир характерли мисол: шу райондаги Будённий номли совхоз ўтган хўжалик йилида она-Ватанга 16560 тонна пахта етказиб берди. Шундан 15589 тоннаси қимматбаҳо ингичка толали пахтадир. Бу планга нисбатан икки баравар кўп демакдир. Натижада хўжалик экономикаси беқиёс даражада мустаҳкамланди. Қишлоқ хўжалигидан келтирилган даромад 25 миллион 600 минг сўмни ташкил этди. Соф фойда 12 миллион 600 минг сўм бўлиб, ишлаб чиқариш рентабеллиги 97,8 процентга етди.

Ўртача бир тонна хом ашёнинг давлат харид нархи 1981 йилда 722 сўмни ташкил қилган бўлса, янги ГОСТ бўйича ҳақ тўлашга ўтилгач, пахта сифати яхшиланганлиги туфайли 1983 йилда 1 тонна пахта давлатга 1167 сўмдан сотилди. Натижада моддий манфаатдорлик ортиб ҳар бир совхоз ишчисининг ўртача ойлик иш ҳақи 248 сўмни, механизаторларники 367 сўмни ташкил этди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ж. Рустамов, СССР Давлат мукофоти лауреати Х. Сафаров, Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери М. Бегимқулова ўртоқлар бошлиқ бригадалар ва алмашлаб экиш участкалари ҳар гектар ердан 50 — 55 центнердан ингичка толали пахта ҳосили олишга эришдилар.

Участкаларда марказлашган дала шийпони, мавсумий болалар боғчаси, трактор парки ишини яхшилаш имкони яратилди. Бригадаларнинг бутун техникасининг марказлаштирилиши туфайли техника воситаларини кўз қорачиғидек асраш, эҳтиёт қисмларни ва ёнилғини тежаш янада яхшиланди.

Шу ерда яна бир мисолни келтириш ўринли бўлур эди: янги усул шарофати туфайли совхознинг Мамлакат Бегимқулова бошлиқ илғор бригадаси эришган натижаларга бир назар ташлайлик. Ўтган йили бригаданинг 21 аъзоси 62 гектар майдонда коллектив пудрат асосида ишлаб, ҳар гектар ердан пландаги 36,8 центнер ўрнига 51,5 центнердан хирмон кўтаришди. Давлатга 228 тонна ўрнига 319 тонна аъло сифатли ипак пахта топширилди. План 140 процент уддаланди. Машина терими салмоғи 80 процентни ташкил этди. Пландаги 241 минг сўм ўрнига 250 минг сўмдан зиёд ялпи даромад олинди. Натижада йил охирида бригада аъзоларига 27 минг сўм қўшимча иш ҳақи ва мукофот берилди. Ҳар бир ишчининг йиллик иш ҳақи 4473 сўмни, бир ойлик маоши 372 сўмни ташкил этди. Механизатор ва сувчиларнинг иш ҳақи эса бундан ҳам юқори бўлди. Бир центнер ипак пахтанинг таннархи пландаги 44 сўм ўрнига 41 сўмга тўғри келди. Янгилик келтирган шарофат ана шу рақамларда ҳам яққол кўриниб турибди. Бундай фактларни область хўжаликларидан кўплаб келтириш мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, коллектив пудрат, алмашлаб экиш участкалари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш, Озиқ-овқат программасини муваффақиятли ҳал этиш учун кенг имкониятлар очиб берди. Хўжалик ҳисобидаги алмашлаб экиш участкалари ташкил этилгач, бригадалар ўртасида ўзаро ҳамкорлик, ёрдам ва мадад бериш, дўстлик, иш тажрибаларини кенг ўртоқлашиш ва мустаҳкам интизом қарор топди. Бу янги усулнинг истиқболи порлоқлигини кўрсатмоқда.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РАСМИЙ ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН

ПХЕНЬЯН, 18 май. (ТАСС). Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Корея Халқ Демократик Республикасининг Президенти Ким Ир Сен бошчилигидаги КХДР партия-давлат делегацияси КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан расмий дўстлик визит билан Совет Иттифоқига жўнаб кетди.

* * *

ЗАБАЙКАЛЬСК (Чита области), 18 май. (ТАСС). Ким Ир Сен бошчилигидаги Корея Халқ Демократик Республикасининг партия-давлат делегацияси бу ерда қисқа вақт тўхтаб ўтди.

ПАРТИЯНИНГ ЖАНГОВАР ЁРДАМЧИЛАРИ

Кино ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши

Кўп миллатли совет кинематографиясининг энг яхши асарлари халқ маънавий турмушининг таркибий қисми бўлиб қолган. Унинг бутун тарихи санъатнинг ҳаёт билан, янги турмушнинг актив бинокорлари бўлмиш замондошларимизнинг қаҳрамонона зафарлари билан чамбарчас боғлиқлиги ёрқин намунасидир. Экран усталари инсонни ғоявий-ахлоқий жиҳатдан камол топтиришда Коммунистик партиянинг жанговар ёрдамчилари бўлиб келдилар ва ёрдамчилари бўлиб қолаверадилар. Партия ҳам шу энг оммавий санъатнинг қудратли тарбиявий имкониятларини юксак баҳолаб, кино арбобларининг ижодий изланишларини коммунизм ишига актив хизмат қилишга изчиллик ва ленинча донолик билан йўналтириб турибди, унинг самарали ривожланишига ҳар томонлама кўмаклашмоқда.

Кино ходимларининг 18 май куни Москвада «Октябрь» кино-концерт залида бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгаши КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савиясини янада ошириш ва кинематографиянинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан кино ташкилотларининг вазифаларига бағишланди.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, кино усталари, адабиёт ва санъат арбоблари ўтиришибди.

Кенгаш иштирокчилари ўртоқ К. У. Черненко бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

СССР Кинематография давлат комитетининг раиси Ф. Т. Ермаш доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг кинематографияни ривожлантириш проблемалари юзасидан қабул қилган қарори совет кино санъати ҳаётида катта воқеа бўлди, деб уқтирди у. Бу ҳужжатда кинематографиямизга доир берилаётган катта эътибор, унинг кўп қиррали зарур проблемаларини чуқур англаш, шу проблемаларни ҳал этиш учун бериладиган самарали ва аниқ-равшан ёрдам ўзининг ёрқин ифодасини топди. Докладчи КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, ўртоқ К. У. Черненкога барча кино ходимлари номидан астойдил миннатдорчилик изҳор этди.

Ўз санъати билан кўп миллионли томошабинларга хизмат қилаётган кино санъати усталари олдига партия масъулиятли вазифалар қўйди. Бу вазифалар жамиятнинг маънавий савиясини шакллантириш ва юксалтиришдан, шахснинг ғоявий-сиёсий ва социал-маънавий маслакларини социализм ва пролетар интернационализм принциплари, душман идеологияси ва ахлоқига нисбатан муросасизлик принциплари асосида актив тарбиялашдан иборат.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарори — ғоят муҳим партия-давлат ҳужжатидир — совет киносини ривожлантириш янги босқичининг узоқ муддатли программасидир.

Ватанимиз кинематографияси хазинасидаги фильмлар, шу жумладан, энг сўнгги даврдаги фильмлар ҳам унинг салмоқли ютуқларидан далолат беради. Бу фильмлар орасида докладчи «Сенинг ўғлинг, ер», «Нон таъми», «Умид ва таянч», «Дублер ишлай бошлади», «Аёлларсиз эркаклар», «Хусусий ҳаёт», «Поезд тўхтаб қолди», «Шахсий масалалар хусусида бир неча суҳбат», «Магистраль», «Қирғоқ» ва бошқа шу каби картиналарни тилга олди. Улар замонавий инсон ҳаётининг турли томонларини тасвирлайди, совет кишиларини тўлқинлантираётган проблемаларни кўтаради, жамиятнинг меҳнат ва ижод қилиш учун қулай маънавий-ахлоқий иқлимини вужудга келтиришга таъсир қилади.

Бу гапларнинг ҳаммаси инсоннинг ўз феъл-атвори учун масъулияти ва унинг туйғусини тарбиялаш масалаларини кўтарувчи фильмларга, идеалларимизнинг юксак маънавийлигини қарор топтирувчи фильмларга ҳам тааллуқлидир. «Москва кўз ёшларга ишонмайди», «20 йилдан кейин бир кун», «Эркаклар», «Сўроқ», «Оқ шудринглар», «Ўз ихтиёри билан севиб қолди», «Ёлғиз кишиларга ётоқхона берилади», «Икки кишилик вокзал», «Хотима», «Ҳарбий дала романи», «Гунг қарғалар» ва бошқа ленталар томошабинларга манзур бўлганлигини худди шу маънода тушунмоқ керак.

(Давоми иккинчи бетда).

АВСТРИЯЛИК МЕҲМОН

Австрия Республикаси олий судининг президенти Леопольд Вурцингер Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. У республика олий судига борди, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлди, Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди.

18 май куни Леопольд Вурцингерни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. У. Салимов қабул қилди.

ПАРТИЯНИНГ ЖАНГОВАР ЁРДАМЧИЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Кинематография ҳозирги замоннинг солномачиси вазифасини ўтаб, замонамиз қаҳрамонининг ҳозирги хислатларини кашф этиб, ва тасвирлаб, шу билан бирга тарихий-революцион мавзуга, Ватан урушининг энг муҳим саҳифаларини гавдалантиришга жиддий эътибор бермоқда. «Қизил қўнғироқлар» дилогияси, «Ленин Парижда» картинаси, Улуғ Пётр ҳақидаги, «Доно Ярослав» ва «Демидовлар», «Даҳонинг ёшлиги» ва «Низомий», «Ботқоқдаги кишилар» ва «Момақалдироқ нафаси» фильмлари шу жумлага киради.

Партия болалар ва ўсмирларга аталган кинони ривожлантиришга алоҳида эътибор бермоқда. Бизнинг кинематографиямиз — болалар учун кино маҳсулот ишлаб чиқарадиган дунёдаги озгина кинематографиялар қаторига киради, деб таъкидлади докладчи.

Ҳужжатли ва илмий-оммабоп кино саноат ва қишлоқ хўжалигидаги, фан ва техника соҳасидаги ютуқларни, илғор меҳнат усулларини пропаганда қилишда, заковатли замондошларимизнинг портретларини яратишда, дунёдаги воқеаларга тезкорлик билан публицистик жавоб беришда тобора муҳим роль ўйнай бошлади.

Ҳозир юксак партиявий ва давлат талабларига амал қилиб, асосий диққат-эътиборни ҳал этилмаган вазифаларга қаратиш, кино соҳасидаги ҳамма ишларимизга партиявий принципиаллик ва ижодий ўз-ўзини танқид позицияларида туриб ёндашиш лозим, деб таъкидлади сўнгра докладчи. Мамлакат экранларига бирталай зерикарли, заиф, турмушнинг энг зарур проблемаларидан, совет кишиларини қизиқтирувчи масалалардан олис картиналар чиқарилмоқда.

Кино санъатининг тараққиёти унинг замонамиз ижобий қаҳрамони сиймосида мужассамлаштирилган ижтимоий идеалларни нақадар активлик ва бадиий жиҳатдан ишонарли тарзда қарор топтиришга бевосита боғлиқдир. Бу проблеманинг ҳал этилиши ҳамон совет киносининг энг муҳим вазифаси бўлиб турибди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорида СССР Кинематография давлат комитетининг сценарийларни танлаб олиш ва фильмларга баҳо бериш, фильм ишлаб чиқаришни планлаштириш ва ташкил этиш ишидаги жиддий камчиликлари таъкидлаб ўтилди, деди докладчи. Бу — жуда тўғри танқид. Биз ундан тегишли хулосалар чиқариб олишимиз ва аввало ҳар бир фильмнинг ғоявий-бадиий сифатларини таъминловчи талаблар даражасини оширишимиз керак. Ютуқларимизни, совет турмуш тарзининг афзалликларини, замонавий қаҳрамоннинг янги фазилатларини реал ва конкрет тарзда ёрқин ва ишонарли қилиб кўрсатиш — фаолиятимизнинг бош йўналишидир.

Давлат буюртмалари практикаси берадиган имкониятлардан унчалик самарали фойдаланилмаяпти, ҳолбуки бу буюртмалар киномизнинг бир қанча муҳим ғоявий-тематик йўналишларини бойитиш имконини беради. Одамларнинг меҳнат фаолияти, ишчилар синфи мавзуи, кадр ишчи қиёфаси ва унинг жасорати атрофлича тасвирлаб берилиши лозим.

Нотиқ экранда коммунист сиймосини мужассамлаштириш, унинг жамиятдаги авангардлик ролини кўрсатишдек ажойиб анъанани эслатиб, ҳозир афсуски, шу жуда муҳим мавзу партиянинг бунёдкорлик фаолиятига, унинг етакчилик ролига муносиб тарзда очиб берилган айрим фильмларгина борлигини, уларнинг ҳам баъзилари бадиий жиҳатдан ишонарли бўлиб чиқмаганлигини уқтириб ўтди. Замонамиз тўғрисида фильмлар яратиш ишидаги ижодий изланишларга партия ва бутун халқнинг КПСС XXVII съездига кўраётган тайёргарлиги янги омил бахш этади.

Сўнгра докладчи кинематографиямизда ҳарбий-ватанпарварлик мавзуи қандай ифодалаб берилаётганлигига батафсил тўхталди.

Халқаро мавзулардаги сиёсий, публицистик фильмлар совет кино санъатида гарчи кучайиб бораётган бўлса ҳам, аммо ҳамон етарли равишда ўзлаштирилмаган энг муҳим соҳадир. Мафкуравий душманга қарши актив курашиш учун актуал, жанговар ленталарни яратишга етакчи кино усталарини, халқаро мавзуларда ишловчи таниқли журналистларни жалб этиш лозим.

Биз — тинчлик тарафдоримиз, аммо ҳозир империализмнинг агрессив ҳаракатлари оқибатида хатарли равишда кескинлашган чигал халқаро вазият ҳар бир совет кишисидан юксак сиёсий сергакликни, реал социализм ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишни талаб этади.

Вашингтоннинг коммунизмга қарши эълон қилган «салб юриши»да кино бизнесини назорат қилиб турган монополиялар ҳам жонжаҳдлари билан қатнашмоқдалар. Ғарб кинематографиячилари коммунизмга қарши энг разилона кампанияларга тортилмоқда, очиқдан очиқ Советларга қарши қаратилган фильмлар яратилмоқда ва кенг миқёсда кўз-кўз қилинмоқда.

Докладда кино ишлаб чиқаришни ташкил этишга таллуқли бир қанча танқидий мулоҳазалар айтилди, бу нарса, ўз навбатида фильмларнинг бадиий ва техникавий сифатига таъсир қилиши уқтириб ўтилди. Шу муносабат билан кино ишлаб чиқаришни қайта қуришга катта эътибор берилди.

Қарор янгича ишлашга даъват этади. Янгича ишлаш бутун мамлакатнинг меҳнат аҳли каби бутун ижодий кучларни сафарбар этиб, ҳар бир фильм учун юксак масъулият туйғусини сезиб, илҳом билан ишлаш демакдир, деб таъкидлади Ф. Т. Ермаш.

Коммунистик партия, деб давом қилди докладчи, санъатнинг социал таъсири масалаларини ҳал этишда бадиий ижодиётнинг демократизми ва унинг маданий тараққиёт омили сифатидаги аҳамияти тўғрисидаги принципиал марксча-ленинча қоидага асосланади. Биз бундан буён ҳам юксак бадиий, оммавий, халқ кинематографияси учун сабот билан изчил курашаверамиз. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қарори ўз руҳи ва моҳияти жиҳатидан кинематографиянинг барча резервларини ишга туширишга, унинг барча бадиий кучларини томошабинларнинг талаб-эҳтиёжларини мумкин қадар тўлиқ қондиришга, аҳолига кино хизмати кўрсатиш маданиятини оширишга йўналтиришга айнан қаратилгандир.

Докладчи қарорда олға сурилган ва совет кинематографиячиларининг халқаро алоқаларини кучайтириш билан, бизнинг фильмларимизни жаҳон экранида кўрсатишни кенгайтириш, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашда илғор кино санъаткорларининг куч-ғайратларини мувофиқлаштириш билан боғлиқ вазифалар комплексига муфассал тўхталиб ўтди.

Контр пропаганданинг самарадорлиги социализм афзалликларини, совет турмуш тарзини, КПСС ва Совет давлатининг тинчлик сиёсатини экран орқали пропаганда қилиш билан ғоят чамбарчас боғлангандир.

Ф. Т. Ермаш пировардида қуйидагиларни айтди. Биз КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорини коммунистик бунёдкорликда кинематографиянинг ролини оширишга қаратилган давлат топшириғи деб, партиянинг накази деб қарашимиз шарт. У кенгаш қатнашчилари номидан ишонтириб айтдики, совет киноси ходимлари ўзларининг бутун тажрибаси, таланти ва меҳнатини партия билан халқ ишига сарфлайдилар, коммунизм бинокорларининг тарихий зафарларига муносиб асарлар яратадилар.

Кенгашда сўзга чиққан режиссёр **С. А. Герасимов**, актриса **Л. А. Чурсина** (Ленинград), туркманистонлик актриса **М. Аймедова**, СССР Кинематографиячилар союзи правлениесининг биринчи секретари **Л. А. Қулижонов**, режиссер ва актерлар **Е. С. Матвеев** ва **С. Ф. Бондарчук**, литвалик киноактер **Д. Ю. Банионис**, Украина ССР Кинематография давлат комитети раиси **В. Я. Стадниченко**, Грузия Кинематографиячилар союзи правлениесининг биринчи секретари **Э. Н. Шенгелая**, «Мосфильм» киностудиясининг бош директори **Н. Т. Сизов**, режиссерлар **Н. С. Михалков** ва **И. И. Гелейн** (Москва), **В. И. Трегубович** (Ленинград), кинодраматург **А. Б. Гребнев** (Москва), Ленинград шаҳар ижроия комитети кинолаштириш бошқармасининг бошлиғи **А. Я. Витоль** совет кинематографияси арбоблари кўпминг кишилик отряди олдида турган вазифалар тўғрисида, партиянинг қарорларини амалга оширишга, давримизга, коммунистик жамият қураётган халққа муносиб экран асарлари яратишга кўшадиган ижодий ҳиссалари тўғрисида гапирдилар.

Кенгаш аҳли самимий кутиб олган **Г. А. Алиев** нутқ сўзлади.

У кенгаш қатнашчиларига партия Марказий Комитетидан, Марказий Комитет Сиёсий бюросидан, ўртоқ К. У. Черненкодан қизғин салом ва энг эзгу истаклар топширди.

Мамлакатимизнинг бутун ижтимоий ва сиёсий ҳаёти каби бугунги кенгаш иши ҳам, деб уқтирди нотиқ, КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленумининг, СССР Олий Совети биринчи сессиясининг қарорлари, Константин Устинович Черненко нутқларида баён этилган қоида ва хулосаларнинг белгиловчи таъсири остида ўтмоқда. Ана шу қарорлар, қоида ва хулосалар партиямизнинг КПСС XXVI съездида ишлаб чиқилган ва Марказий Комитетнинг кейинги Пленумларида мустаҳкамланган ленинча бош йўли ўзгармас эканлигини яна зўр куч билан намойиш этди, халқнинг кўп томонлама бунёдкорлик фаолиятига қудратли омил бахш этди. Ривожланган социализмни такомиллаштириш ана шу фаолиятнинг асосий мазмунидир.

Янги жамиятнинг актив, эътиқодли бинокори бўлган совет кишисининг ўзини доимо камол топтирмай туриб, олдимизда турган катта ва мураккаб вазифаларни ҳал этиш мумкин эмас.

КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумида, ўртоқ К. У. Черненко нутқлари ва мақолаларида идеология фаолиятининг узоқ муддатли аҳамиятга эга бўлган кенг концепцияси олға сурилган эди. Бу концепция ана шу ғоят муҳим мақсадга эришишга қаратилгандир. Июнь Пленумидан кейин ўтган бир йилдан камроқ вақт унинг йўл-йўриқларини амалда рўёбга чиқариш мамлакатда ижтимоий-сиёсий ва маънавий-ахлоқий муҳитга хайрли таъсир ўтказаётганлигидан яққол далолат бериб турибди.

Бизнинг партиямиз, КПСС Марказий Комитети шунга асосланадиларки, ривожланган социализм шароитида адабиёт билан санъат совет кишиларининг маънавий турмушида тобора кўпроқ аҳамият касб этиб бормоқда. Биз оммани бадиий бойликлардан яна ҳам кенгроқ баҳраманд этмасдан туриб, ҳар томонлама уйғун ривожланган шахсни камол топтиришни тасаввур эта олмаймиз. Бу эса санъаткорнинг ўз асарлари мазмуни, ғоявий йўналиши, тарбиявий таъсири учун гражданлик, социал масъулияти ортишини билдиради.

Совет адабиёти ва санъати арбоблари ўз ижоди билан меҳнаткашларни коммунизм юксак идеаллари руҳида тарбиялашда, уларни ғоявий, маънавий, эстетик жиҳатдан бойитишда, социалистик Ватанга муқаддас меҳр-муҳаббат туйғусини сингдиришда партияга актив ёрдам бермоқдалар. Совет кинематографияси ходимлари шу олижаноб вазифани ҳал этишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Кино партия идеологик ишининг, томошабинларни тарбиялаш ва маърифатли қилишнинг қудратли қуролидир. Бинобарин, ҳозирги шароитда кино совет халқига, коммунизм ишига яна ҳам яхшироқ, яна ҳам самаралироқ хизмат қилиши жуда муҳим. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Кинофильмларнинг ғоявий-бадиий савиясини янада ошириш ва кинематографиянинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилганларида мана шу мақсадга асосланган эдилар.

Қарор аслини олганда совет кинематографиясини узоқ истиқболни кўзлаб янада ривожлантиришнинг конкрет программасидир. Бу қарор кино усталарини ишончли ғоявий ва ижодий режалар билан қуроллантиради.

Қарорда ғоявий-бадиий соҳадаги вазифалар ва талаблар кинематографиянинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, унинг энг муҳим ташкилий, молиявий ва хўжалик масалаларини ҳал этишга қаратилган кенг тадбирлар комплекси билан чамбарчас боғланган. Кинематографиячиларнинг шу соҳадаги барча истаклари амалда қондирилган. Шу жиҳатдан олганда ҳам қарор совет киносининг бутун тарихи мобайнидаги ғоят кенг қамровли қарорлардан бири бўлиб, уни ривожлантиришнинг мустаҳкам моддий-молиявий негизини яратади.

Совет кинематографиячилари фахрланса арзийдиган ишлар кўп. Улар социалистик реализм санъати партиявийлиги ва халқчиллиги мустаҳкам ленинча принципларига амал қилиб, биринчи беш йилликлар қурувчиларининг ғайрат-шижоатини оширган ва фашист агрессорларни мағлуб этган миллионлаб фидокор ватанпарварларни тарбиялашда партияга ёрдам берган ўнлаб фильмларни яратдилар. Уруш алангасида тобланган совет кинематографияси душманга қарши солдатлар билан бирга бориб, жангчиларнинг мардлигини, уларнинг матонатини, қаҳрамонлик шижоатини, ғалабага бўлган иродасини мустаҳкамлаб борди. Урушдан кейинги ўн йиллар мобайнида совет киноси урушнинг ниҳоятда оғир оқибатларини бартараф этишда, мамлакатни ҳар томонлама жадал тараққий эттиришда, ривожланган социализм қурилишининг улуғвор вазифаларини ҳал этишда актив қатнашди.

Ҳозирги кунларда ҳам экран усталари ғоявий ва профессионал жиҳатдан етук, сермазмун моҳирона яратилган фильмлар билан совет маданиятини бойитмоқдалар. Миллионлаб совет меҳнаткашлари улардан миннатдор бўлаётганликлари шу ҳақиқатни яна бир бор тасдиқламоқдаки, санъаткорнинг ҳаёт билан қалин алоқасигина, ҳаётни чуқур ва ҳаққоний акс эттиришгина ижодий ютуқлар сари, бутун халқ эътирофига сазовор бўлиш сари тўғри йўлни очади.

Аммо ҳаёт олға бориб, кинематографияга тобора янги-янги талаблар қўймоқда, унинг вазифаларини мураккаблаштирмоқда. Совет киноси арбоблари партия билан халқ кутганидек, муносиб иш қилиши учун янги жамият бунёд этишнинг реал ва актив қатнашчиси бўлиш кераклигини яхши биладилар. Тажрибадан шу нарса маълумки, санъат ҳаёт билан ҳамнафас бўлибгина қолмай, балки ундан илдамроқ борганида, санъаткор эртанги кунга дадил назар ташлаб, бугунги кун орқали келажакни, истиқболни ишонарли ва ёрқин, бадиий жиҳатдан ҳаққоний кўрсата олгандагина санъат ўзининг юксак вазифасини энг яхши тарзда бажара олади.

Замонни бадиий жиҳатдан чуқур идрок этишга интилиш — совет киносининг қадимий анъанасидир. Бироқ бугунги кунда шу анъана янада ривожлантиришга, ривожлантирганда ҳам анча ривожлантиришга муҳтож. Биз ривожланган социализмни такомиллаштириш билан боғлиқ жўшқин ўзгаришлар тарихий даврига қадам қўйдик.

Замондошимизнинг, меҳнаткаш ва ижодкорнинг турмуши янги мазмун билан бойимоқда, зеро кундалик турмушнинг ҳар бир лаҳзаси ижтимоий ривожланишнинг кўпдан кўп проблемалари ва ҳодисалари билан, яъни социал воқеликнинг ўзи билан боғлангандир. Буни англаб олиш — инсонда гражданлик активлиги, дадил ижодкорлик, давлат нуқтаи назаридан ёндашув каби фазилатлар уйғонишининг муҳим жиҳатларидан биридир. Санъатнинг кучи таассурот қолдирадиган конкретлилиги билан, ҳаққонийлиги билан ишонтира оладиган образларда ҳаёт ҳақиқатини ифодалаб айрим шахс дунёси билан тарихнинг катта дунёси ўртасидаги узвий алоқани, доимий ўзаро таъсирни кўрсатиб бера олиши қобилиятидадир.

Шахсни социал ва маънавий жиҳатдан камол топтириш жараёни бадиий тадқиқотнинг ғоят муҳим жиҳатидир. Уни санъат воситалари билан ҳар томонлама объектив равишда кўрсатиб бериш — жараённинг ўзини жадаллаштиришда, кучайтиришда иштирок этиш деган маънони билдиради. Лекин афсуски ҳали кўпинча ҳақиқий тадқиқот ўрнига экранда социал воқеликни тўла-тўкис ифода эта олмайдиган жузъий воқеа-ҳодисаларнинг арзимас «лавҳалари» ёки фильм муаллифларининг замондош ва ҳозирги замон тўғрисидаги нуқул шахсий, субъектив тасаввурлари ифода этилганлигини кўриш мумкин.

Кинематография практикаси шуни кўрсатадики, фильм аввало шахснинг баркамоллиги, ўз қаҳрамонининг олижаноб хулқ-атвори, маънавий ва ақлий жозибадорлиги билан, энг муҳими эса уларнинг ўзларини батамом халққа, партияга, мамлакатга бахш этиш иштиёқи билан кишиларнинг қалбида из қолдиради, томошабинга таъсир ўтказади. Қаҳрамон шахсининг қизиқарли, кенг кўламли бўлиши унинг характери чуқур кўрсатиб берилиши — фильм муваффақият қозонишининг, таъсирчанлиги ва «узоқ яшаши»нинг ғоят муҳим шартидир. Шу боисдан ҳам кинематография ижодиётининг актуал вазифалари орасида юксак ғоявий-сиёсий ва маънавий фазилатлар ижодкорлик руҳи, олға боришимизга халақит қилаётган барча иллатларга муросасизлик руҳи хос бўлган замондошимизни ишонтирарли тарзда реалистик тасвирлаш вазифасини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак бўлур эди.

Гап тўқиб чиқарилган, қачонлардир «бенуқсон» деб айтиш одат тусига кирган қаҳрамон тўғрисида бораётгани йўқ. Бундай қаҳрамон ҳаётда йўқ ва бинобарин томошабин унга ишонмайди. Биз совет кинематографиясидан реал ижобий қаҳрамонни, совет кишиларига яқин, тушунарли бўлган қаҳрамонни кутмоқдамиз, совет кишилари ана шу қаҳрамонда ўзларининг ишдаги ўртоқлари фазилатларини, ўз замондошларини кўргандек бўлсинлар. Шубҳасиз, бугунги кунда бундай ижобий образни яратиш айтайлик, 30-40-50-йиллардаги кинематография яратилганига қараганда бирмунча қийинроқдир. Кишилар маънавий, ақлий, ахлоқий жиҳатдан бойроқ, ҳаёт эса жўшқинроқ ва мураккаброқ бўлиб қолди, томошабинларнинг диди ва талаб-эҳтиёжлари ошди. Лекин ижобий қаҳрамон — ёрқин, кучли, жозибали, ишчан, мард кишини экранда кўрсатиш ниҳоятда зарурдир. Гарчи реал ҳаётда бундай қаҳрамонлар миллионларча бўлса-да, шундай қаҳрамон бизга етишмаяпти. Совет томошабинлари Марказий Комитетга, газета ва журналларга йўллаган бир қанча хатларида кейинги йилларда чиқарилган кинолларда салбий персонажлар кўпинча ижобий персонажларга қараганда мароқлироқ, ҳатто баъзан жозибалироқ чиқаётганлиги тўғрисида ҳақли равишда нолиганликлари тасодифий эмас.

Аввало актёр, деди сўнгра нотиқ, кинотеатрда ёки телеэкранда кинематографиянинг ўзига хос мухтор вакилидир. Фильмда мужассамлашган фикр ва туйғулар айни у орқали томошабинга ўтади. Актёрнинг шахсий ва профессионал маҳорати бадиий образларни чуқурлаштиришга, уларнинг ишонарли ва ибратли бўлишини кучайтиришга ёрдам беришидан биз ниҳоят манфаатдормиз.

Ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида қилган докладида хўжалик механизмидаги нуқсонлар, бизни қониқтирмаётган меҳнат унумдорлиги, кишилардан бир қисмининг гражданлик етуклиги ва интизоми етарлича эмаслиги бизнинг олға томон ҳаракатимизга халақит бераётганлиги тўғрисида гапириб ўтилди.

Партия турмушимизнинг барча соҳаларида тартиб ўрнатиш, инсонни маънавий тарбиялаш соҳасидаги ишни янги поғонага кўтариш учун барча зарур ишларни қилмоқда. Интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш учун, ҳар бир киши ўз участкасида виждонан масъулиятни ҳис этиб, самарали ва сифатли меҳнат қилиши учун, социалистик турмуш тарзига ёт бўлган барча иллатларнинг воқелигимиз ва ахлоқимиздан чиқариб ташлаш учун кураш — кампания эмас, балки партиянинг қатъий, доимий сиёсатидир. Бинобарин кино арбоблари бу курашда яна ҳам активроқ ва ишчанлик билан қатнашишлари жуда муҳим.

Фильмнинг ҳаққонийлиги турмуш зиддиятларини экранда ифодалаб берилишини тақозо этади. Бизнинг кинематографиямизда реалликни бир томонлама, бир хил бўёқда тасвирлашга қарши қаратилган аниқ, принципиал йўл бўлиши керак. Реаллик шундай тасвирланганида ижобий асосларни қарор топтириш ҳаётни бекаму кўст қилиб тасвирлашга, салбий ҳолатларни танқид қилиш эса ҳар қандай бузилишларни йингишга айланиб қолади.

Совет жамиятида сиёсат билан турмушни, инсоннинг социал ва маънавий проблемаларини бирлаштирувчи норма ва анъаналар аллақачон таркиб топган. Зотан совет киноси социализм кишисининг юксак ҳис-туйғу маданиятини, ахлоқий поклигини, қалби олижаноблигини қарор топтириб, ахлоқ ва маънавий изланишлар мавзуига шу қадар тез-тез мурожаат этаётганлиги мутлақо асослидир. Одатда бундаги камчиликлар шундай ҳолларда вужудга келадики, турмушни тасвирлаш экранда асосан маишатни тасвирлашга айланиб қолади, шахсий турмуш эса жамоат турмушидан ажралиб қолади, салбий ҳодисалар ва уларни келтириб чиқарувчиларга нисбатан автор тутган позиция равшан бўлмайди.

Бутун кенг кўлами билан тарихий мавзуга қизиқиш ҳамиша совет киносига хос хусусият бўлиб келди, деб давом қилди нотиқ, бу фильмларнинг аҳамияти биринчи навбатда шундан иборатки, улар ёш авлодни жамиятимиз ва халқимизнинг улуғ ғалабаларига ва қаҳрамонона анъаналарига жалб этиб, мана шу анъаналар руҳида тарбиялайди. Бу эса санъаткор зиммасига ниҳоятда зўр масъулият юклайди, ундан изчил тарихчиликни, ниҳоятда ҳалолликни ва тарихий ҳақиқатга содиқликни, бунда тарихий воқеаларнинг шунчаки тафсилотларигина эмас, балки шу воқеаларнинг объектив мантиқини, уларга аниқ синфий баҳо берилишини яққол кўрсатишга содиқликни талаб этади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, кейинги вақтларда революция, Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши тарихига бағишланган социал жиҳатдан теран фильмлар устидаги ишларда кинематографиячиларнинг ижодий активлиги сезиларли равишда сусайди. Шу хилдаги мавзуларга ёндашиш кўлами кўпинча бачкана саргузашт ленталарга берилиб кетиш сабабли пасаймоқда. Бундай ленталарда ҳамма нарса сюжетнинг ташқи ҳаракати асосида қурилади, катта-катта характерлар, чуқур умумлашмалар бўлмайди.

КПСС Марказий Комитетининг «Болалар ва ўсмирлар учун фильмлар ишлаб чиқариш ва кўрсатишни яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажариш соҳасида кинематографиячилар суст ишлаётганликларини ҳам таассуф билан қайд этиб ўтишга тўғри келади. Ўсмирлар ҳамон уларнинг психологиясига мўлжалланган фильмлар билан жуда кам учрашмоқдалар, энг кичкинтой томошабинлар эса болаларга мўлжалланган фильмларни кўрмаяптилар, деса ҳам бўлади. Бу — кинематографиямизнинг жиддий камчилигидир, бу камчиликка, айниқса, мактаб ислоҳоти амалга оширилаётган, партия ёш авлодни тарбиялаш масалаларини шу қадар кенг ва таг-заминли қилиб қўяётган бир шароитда тоқат қилиб бўлмайди.

Нотиқ ҳужжатли кинони ривожлантириш проблемаларига тўхталиб ўтиб, СССР Кинематография давлат комитети публицистик, илмий-оммабоп, хроникал фильмлар томошабинларга ўз вақтида етказилиши, кино репертуаридан муносиб ўрин олиши тўғрисида ғамхўрлик қилиши кераклигини қайд этиб ўтди. Телевидение шундай фильмларни хонадонлардаги экранлар орқали кўрсатишни яхшилаш учун талайгина имкониятларга эга.

Бугунги кунда халқаро мавзуларда фильмлар яратиш кинематография ишининг ғоят муҳим соҳаларидан бири бўлиб қолмоқда. Бу соҳада экран публицистлари — ҳужжатли кино усталари фаол меҳнат қилмоқдалар, шу йўналишдаги бадиий фильмлар кўпайиб қолди. Лекин шуни эътироф этиш кераккки, империализмни профессионал жиҳатдан яққол бадиий ва эмоционал жиҳатдан ишонтирарли тарзда фош қиладиган асарлар, Совет давлати сиёсатининг тинчликсеварлик мақсадларини моҳирона ва талантли пропаганда қиладиган фильмлар ҳамон етарли эмас.

Афсуски, фильм ижодкорлари орасида ҳозирги замоннинг муҳим ҳодисаларидан, унинг ўткир масалаларидан ўзини четга олаётган усталар оз эмас. Шундай фильмлар устида ишлашни рағбатлантириш учун давлат буюртмалари системасидан яхши фойдаланилмаяпти, шуни унутмайликки, «Потемкин броненосеци» ва «Октябрь», «Шчорс» ва «Ленин Октябрда», «Ҳалоскорлик» ва «Улуғ Ватан уруши» фильмлари давлат буюртмаларига биноан суратга олинган.

Совет киноси асосчиларининг фильмлари, Ватан урушининг суронли йилларида ва урушдан кейинги даврда чиқарилган энг яхши кино асарлари бугунги кунларимиздаги кинематографиячилар учун зўр аҳамиятини ва юксак даражада ибратлилигини сақлаб қолмоқда. Чапаев ва Максим, колхозларнинг раислари Александра Соколова ва Егор Трубников, солдатлардан Андрей Соколов ва Алеша Скворцов, коммунист Василий Губанов ва қурувчилар бригадири Потапов маънавий йўлдошлар ва ҳар биримизнинг дўстимиз сифатида ҳаётимиздан жой олдилар, ўтган асрдаги классиклар тили билан айтганда, ўй-фикрларимиз ҳокимлари бўлиб қолдилар. Кинематографик тафаккур ва ижодий практика анъаналарининг давомийлиги шундай образлар яратиш, анъаналарни янги кашфиётлар билан бойитиш тажрибасига зўр эътибор берилишини тақозо этади.

Бундай кашфиётлар ҳамма жойда изланмоқда. Чунки совет кинематографияси — бу идеология ва мақсадлар муштараклиги, партия ишига садоқат билан бирлашган миллий кинематографиялар ҳамдўстлигидир.

Совет миллатлари ва элатлари равнақ топиши ва бир-бирига яқинлашиб бориши жараёни кўз ўнгимизда содир бўлиб, кучга кирмоқда. Бу жараён ҳамма жойда: экономикада, социал соҳада, маданиятда, турмушда намоён бўлмоқда. Бу — Советлар мамлакати турмушининг энг муҳим тенденцияларидан биридир. Зеро, уни қарор топтиришга бутун чоралар билан кўмаклашиш — совет кинематографиячиларининг бурчидир.

Сўнгра нотиқ кинонинг самарали ривожланиши учун бадиий танқиднинг аҳамиятига тўхталди. Танқидчи давр талаблари даражасида бўлиши учун марксизм-ленинизм позицияларида мустаҳкам турган ҳолда кинода юз бераётган жараёнларни таҳлил қилишда ленинча принципларга, ленинча методологияга изчил амал қилиши зарур. Унинг партиявийлиги, принципиаллиги шундан иборатки, у ўз фаолияти билан жамиятимиз ҳаётини, совет халқининг манфаатлари ва орзу-умидларини ҳаққоний акс эттирадиган, инсонпарварлик идеалларимизни қарор топтирадиган асарлар яратилишига кўмаклашиши лозим.

Танқид фақатгина шу соҳа ходимларининг иши бўлиб қолмаслиги кераклиги тушунарлидир. Биз танқид ва ўз-ўзини танқидни бутун ҳаётимизнинг қудратли ҳаракатлантирувчи кучи деб биламиз. Шунинг учун ҳам Кинематография давлат комитети, Кинематографиячилар союзи, киностудиялар раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари кино ишлаб чиқаришининг барча соҳаларида принципиал талабчанлик вазиятини ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишлари керак.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори, деб давом этди нотиқ, ёшлар билан иш олиб бориш сифатини яхшилашни биринчи даражали аҳамиятга молик вазифа, деб ўртага қўймоқда. Ёшларнинг ижодий ўсиши профессионал таълимни, ёш санъаткорда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш, социалистик реализм санъатининг ғоявий ва бадиий принципларини чуқур англаш билан, гражданлик камолоти ва ўз-ўзини тарбиялаш билан узвий қўшиб олиб боришни назарда тутади.

Айрим ёш сценарийчилар, режиссерлар, актёрлар ижтимоий жиҳатдан пассив эканлиги, турмушга дадил кириб боришдан чўчиб, кўпинча маҳаллий, камера сюжетлари ёки экранлаштиришга ўралиб қолиб, ўткир замонавий мавзулардан узоқлашаётганликлари бизларни ташвишлантирмай қололмайди.

Ёш санъаткорларга ёрдам бериш уларни ғоявий ва ижодий шакллантириш жараёнигагина таъллуқли бўлган шунчаки мураббийликка айланиб қолмаслиги лозим. Мустақил иш олиб бориш учун пишиб етилган ёшларга кўпроқ ишонч билдириш, уларга чинакам, катта ишда ўзини синаб кўриш имкониятини бериш зарур.

Кино санъати бошқа ҳар қандай санъатга қараганда давлатлар ўртасидаги чегаралардан ўтиб боришга, чет эллардаги ғоят кенг томошабинлар қалбига етиб боришга қодир. Бизнинг фильмларимиз Ер куррасининг барча томонларидаги юз миллионлаб кишиларга Советлар мамлакати, совет турмуш тарзи, реал социализм тўғрисидаги, партиямиз ва давлатимизнинг тинчликсевар ташқи сиёсати тўғрисидаги ҳақиқатни етказди ва ҳамон етказмоқда. Совет кинематографияси ҳақли равишда юксак халқаро обрў-эътибор қозонди, жаҳон киносининг классик асарлари қаторига кирган картиналар яратди. Бизнинг фильмларимиз ўнлаб мамлакатларнинг экранларида қўйилмоқда, энг мўътабар кинофестивалларнинг совринлари билан тақдирланган.

Совет киноси ҳамиша инсонпарварлик, тинчлик, озодлик ва социал тараққиёт идеалларининг оташин курашчиси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Унинг улкан ғоявий ва маънавий кучининг, жаҳон миқёсида чинакам эътироф этилишининг манбаи айни ана шундадир.

Империализм, аввало Америка империализмининг айби билан халқаро аҳвол ғоят кескинлашган бугунги кунда киномизнинг ана шу тарихий ғалабаларини мустаҳкамлаш, кўпайтириш ва ривожлантириш, маданий алоқаларда ва ташқи сиёсий пропагандада улардан фойдаланиш, айниқса, муҳимдир. Ёлғондан фойдаланишда, оммани чалғитишда, буржуа сиёсати ва ахлоқи, социализмга қаратилган бўҳтоннинг жирканч томонларини оқлашда устаси фаранг бўлиб кетган маккор, тажрибали душман бизга мухолифлик қилмоқда. Унинг идеологик ва пропаганда «аслаҳахонасида» тарих сохталаштирилган экран асарлари, фактларни бузиб кўрсатиш ва тиқиштириш, капитализмни, Ғарб турмуш тарзини бўяб кўрсатиш алоҳида ўринни эгаллайди. Шунинг учун ҳам чет элларда ўзига йўл топа оладиган, у ерда кўплаб томошабинларни қизиқтира оладиган, демак, одамларнинг онги ва қалбига таъсир қилиш учун курашга ўз ҳиссасини қўша оладиган фильмларни янада активроқ, юксак профессионал даражада туриб яратиш ғоят зарурдир.

Буржуа «оммавий маданияти» руҳида тарбияланган томошабинлар бир қисмининг дидига мос келмайдиган, Ғарб киносидан андоза олмаган, совет киносининг энг яхши хусусиятларини юксак профессионал даражада бойитиб, ривожлантираётган, давримизнинг энг илғор идеалларини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган авторларимизнинг фильмлари чет элларда чинакам, мустаҳкам муваффақият — ғоявий, ижодий, сиёсий муваффақият қозонмоқда.

Бу масалада партиянинг йўли равшан ва изчилдир: санъатнинг бошқа ҳар қандай тури сингари кинони ривожлантиришда ғоявий-сиёсий ва ижодий мезонлар биз учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Бу йўлни совет кинематографияси ходимлари тўла англаб қўллаб-қувватлаётганлигини айтиб ўтиш ёқимлидир.

Совет кинематографияси ҳамиша давлат кинематографияси бўлиб келди. Айни шунинг учун ҳам у санъатнинг энг оммавий тури сифатида ўзи ташкил топган дастлабки пайтларданоқ меҳнаткашларга хизмат қила бошлади. Бугунги кунда СССР Кинематография давлат комитети кино сиёсатини амалга оширишда давлат нуқтаи-назаридан иш олиб бормоқда ва у бу ишни дуруст уддаламоқда. Айни вақтда ҳаёт унинг олдига янги-янги вазифаларни қўймоқда. Комитетнинг барча бўғинлар ва барча поғоналардаги ходимларининг уюшқоқлиги, интизомлилиги ва масъулият даражасини янада ошириш, ҳамма жойда ташаббускорлик ва ижодкорлик руҳини қарор топтиришга эришиш, қабул қилинган қарорлар бажарилиши устидан контролни кучайтириш, ажратилаётган моддий ва молиявий маблағлардан самарали фойдаланиш тўғрисида бутун чоралар билан ғамхўрлик қилиш талаб этилади.

Чинакам яхши фильм унга ҳаётий-адабий материал асос қилиб олинганидагина юзага келиши мумкинлигини бадиий практика тасдиқламоқда, деб давом этди Г. А. Алиев. Кейинги йилларда сценарий ишини яхшилаш учун кўпгина ишлар қилинди. Шунга қарамай мана шу куч-ғайратларни бутунлай муваффақиятли деб эътироф этиш мумкин эмас. Чунки, сценарийларни тайёрлаш ва танқидий таҳлил этишга оид ишлар айни етарли даражада бўлмаганлиги натижасида фильмларни планлаштириш ва ишлаб чиқаришда кўпинча камчиликларга йўл қўйилмоқда. Афтидан сценарий ишини ташкил этишни тубдан такомиллаштириш устида ўйлаб кўриш керак бўлади.

Киностудиялар, республика комитетлари, СССР Кинематография давлат комитетининг сценарий — редакцион коллегиялари сценарийлар устида иш олиб боришда кўпроқ ташаббус, қатъият ва масъулият кўрсатиб, таниқли адибларни сценарийлар ёзишга янада кенгроқ жалб этишга, адабий-бадиий журналлар ва нашриётлар билан мустаҳкам ижодий алоқалар ўрнатишга ёрдам беришлари зарур. Улар бадиий жиҳатдан заиф ва ғоявий жиҳатдан унча етук бўлмаган асарларга мустаҳкам тўсиқ қўйиш учун ўз ҳуқуқлари ва имкониятларидан тўла даражада фойдаланишлари шарт, албатта.

Совет кинематографиясининг ички ҳаётида ҳам, унинг халқаро алоқаларини ривожлантиришда ҳам муҳим роль ўйнаши лозим бўлган Кинематографиячилар союзи олдида кенг кўламдаги вазифалар турибди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори, деди пировардида Г. А. Алиев, — совет кинематографиясини ривожлантиришда ғоят муҳим воқеадир. Қарор кинематографиячиларни улкан, қизғин ва шу билан бирга қувончли, илҳомбахш ишларга руҳлантиради. Зеро, совет санъаткорига халқ учун ижод қилишдан кўра олижаноброқ ва юксак вазифа бўлиши мумкин эмас. КПСС Марказий Комитети шунга қатъий аминдирки, совет киноси арбоблари совет кишиларини ғоявий-ахлоқий жиҳатдан улуғлашга кўмаклашадиган, коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини ҳал этишда партияга ёрдам берадиган янги-янги асарлар яратишга бундан буён ҳам бутун кучларини, бутун истеъдодини сарфлай берадилар.

* * *

Кенгаш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Министрлар Советига, ўртоқ К. У. Черненкога баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий этганлиги, қишлоқ хўжалик машиналарини ва уларнинг иш органларини такомиллаштириш ишини амалга оширганлиги учун Қорақалпоғистон АССР Қораўзак районидаги «Москва» совхозининг бўлим бошқарувчиси ўртоқ Отарбой **Жаксимуратовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми соғлиқни сақлаш органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан СССР Медицина фанлари академияси вирусология институтининг Ўзбекистондаги филиали директори ўртоқ Шабот Хўжаевич **Хўжаевни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Давлат банки системасида кўп йил самарали ишлаганлиги учун СССР Давлат банки Хоразм область конторасии шаҳар бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Шариф Мадрахимович **Мадраҳимовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

мактабгача болалар муассасалари қуриш юзасидан белгиланган план топшириқларини сўзсиз бажаришга оид тадбирларни кўриш вазифасини юклади. Мактабгача болалар муассасаларини оқилона жойлаштириш ва қуриш учун ягона буюртмачилар бўлмиш халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг масъулияти оширилсин, бу муассасаларни аёллар ижтимоий ишлаб чиқаришда юксак даражада банд бўлган районларда ва янги қурилаётган шаҳарларда биринчи навбатда қуриш назарда тутилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари мактабгача болалар муассасаларини колхозлар ва бошқа кооператив ташкилотлар ўз маблағи ҳисобига қуришларига ҳар томонлама кўмаклашишлари лозим.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетларига саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарининг, муассаса ва ташкилотларнинг халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш органлари қарамоғидаги мактабгача болалар муассасаларига оталиқ қилишларини ташкил этиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Қишлоқ жойларда яшовчи болаларнинг мактабгача болалар муассасаларига транспортда келтириб қўйилиши таъминлансин.

1984 йил 1 июлидан бошлаб:

мактабгача болалар муассасаларидаги болалар овқатланишининг янги, анча юқори нормаларини белгилашга қарор қилинди.

СССР Маориф министрлигига, СССР Молия министрлигига ва СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига мазкур муассасалардаги болаларнинг овқатланиш харажатлари нормаларини тасдиқлаш таклиф қилинди.

СССР Савдо министрлигига, Центросоюзга, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига мактабгача болалар муассасаларини юқори сифатли ва хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари билан зарур миқдорда узлуксиз таъминлашни йўлга қўйиш вазифаси топширилди.

Мактабгача болалар муассасаларида болаларни боқиш учун ҳақ тўлашнинг янги миқдорлари оила аъзосига тўғри келадиган ўрта ҳисобдаги жами даромадга асосланиб белгиланади. Белгилаб қўйилдики, ҳар бир оила аъзосига тўғри келадиган ўртача жами даромад ойига 60 сўмдан ошмайдиган ота-оналардан болаларини мактабгача болалар муассасаларида боқиш учун ҳақ олинмайди. Тўрт ва ундан кўпроқ боласи бўлган ота-оналардан болаларни шу муассасаларда боқиш ҳақи 50 процент камайтирилади.

1984 йилнинг 1 июлидан бошлаб 3 ёшгача бўлган болаларни тарбиялаш билан шуғулланувчи медицина ҳамшираларига ва мактабгача болалар муассасаларининг ва гўдаклар уйларининг ясли группалари мураббияларига 6 соатли иш куни (ҳафтасига 36 соат) ва ҳар йили болалар боғчаларининг катта группалари мураббиялари учун кўзда тутилганидек 36 иш куни миқдорида отпуска тайинлаш ҳам зарур, деб топилди.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш министрликларига ва уларнинг жойлардаги органларига мактабгача болалар муассасаларидаги болаларга медицина хизматини ва уларнинг гигиена тарбиясини яхшилаш чораларини кўриш, болаларнинг овқатланишини ташкил этиш, жисмоний ривожланиши ва сиҳат-саломатлиги, соғломлаштириш тадбирларининг ўтказилиши устидан мунтазам медицина кузатувини амалга ошириш, кичик ва мактабгача ёшдаги барча болаларнинг ҳар йили диспансер кўригидан ўтказилишини таъминлаш, уларнинг касалга чалинишини камайтиришга эришиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

СССР Енгил саноат министрлигига, ўйинчоқлар ишлаб чиқарувчи бошқа СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига халқ маорифи органлари билан биргаликда ўйинчоқлар ва ўйин асбоблари турларини кўпайтириш, уларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш, шу молларнинг мактабгача болалар муассасаларида болаларни тарбиялаш вазифаларига жуда тўлиқ мос келадиган янги намуналарини яратиш чораларини кўриш таклиф қилинди.

СССР Педагогика фанлари академиясига, СССР Медицина фанлари академиясига, халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш илмий-тадқиқот институтларига, педагогика ва медицина институтларининг тегишли кафедраларига мактабгача педагогика ва психология проблемаларини ишлаб чиқишга, мактабгача ёшдаги болаларнинг асосий ўсиш қонуниятларини ўрганишга, уларнинг соғлиғини сақлашни таъминлашга қаратилган салмоқли тадқиқотлар сифатини ошириш тавсия қилинди. Жамоат ва оила тарбияси шароитида гўдакнинг ҳар томонлама ривожланган шахсини шакллантириш методларини ишлаб чиқишга алоҳида эътибор берилсин. Тадқиқот натижаларини болалар боғчалари иш практикасига жорий этиш самарадорлиги оширилсин.

СССР Маориф министрлигига, СССР тармоқ министрликлари ва идораларига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига касаба союз органлари билан биргаликда мактабгача болалар муассасалари ишининг самарадорлиги ва сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг ривожлантиришни таъминлаш таклиф этилди. Шу муассасалар ходимларининг турмуш, уй-жой шароитларини яхшилаш, уларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш, дам олишини ташкил этиш ва бўш вақтини маданий ўтказиш ҳақида доимо ғамхўрлик қилинсин.

СССР Маориф министрлигига, СССР Педагогика фанлари академиясига, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига, СССР Маданият министрлигига, СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига ҳамда СССР Кинематография давлат комитетига мактабгача ёшдаги болаларни тарбиялаш проблемаларига оид илмий-методик адабиётлар, кўргазмали ўқув қўлланмалари, дидактик материаллар, кинофильмлар, спектакллар чиқаришни, радио ва телевидение орқали эшиттириш ва кўрсатувлар ташкил этишни кўпайтириш топширилди. Мактабгача ёшдаги болаларга аталган бадиий адабиётларнинг тиражи кўпайтирилсин.

СССР Маориф министрлиги ҳузурида СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, СССР Педагогика фанлари академияси, СССР Госплани, СССР Молия министрлиги, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети ва бир қанча тармоқ министрликларининг вакилларидан иборат составда мактабгача жамоат тарбияси масалалари билан шуғулланувчи, умумиттифоқ идоралараро кенгаш тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

«КОСМОС-1553» ПАРВОЗДА

1984 йил 17 май куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1553» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган, аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ЯГОНА СИЁСИЙ КУН

ОММА ФИКРИГА ТАЯНИБ

Кеча республикамиз шаҳар ва қишлоқларида ягона сиёсий кун ўтказилди. Маҳаллий партия, совет, хўжалик органларининг раҳбарлари меҳнат коллективларида бўлиб, ишчилар, колхозчилар ҳамда хизматчилар билан учрашдилар. Улар КПСС Марказий Комитети 1984 йил апрель Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг шу Пленумдаги ҳамда Москвадаги «Серп и Молот» металлургия заводи ишчилари билан учрашувдаги нутқларидан, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессияси материалларидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосалар асосида сиёсий докладлар ҳамда суҳбатлар ўтказдилар. Меҳнаткашлар коллективлари вакилларини қизиқтираётган саволларга жавоб бердилар.

Ягона сиёсий кун партия билан халқ ўртасидаги алоқа тобора мустаҳкамланиб бораётганлигининг, партия ва давлат раҳбарларининг меҳнат кишилари билан бевосита мулоқоти ленинча анъанаси давомийлигининг намойиши бўлди.

КОЛЛЕКТИВ ИЖОДКОРЛИК НАМУНАСИ

СССР 50 йиллиги номидаги Қарши тикувчилик фабрикаси областдаги йирик саноат корхоналаридан бири. Корхонада юбилей йилининг дастлабки квартал плани ошириб бажарилди. Пландан ташқари 184 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Уларнинг 25,8 проценти давлат Сифат белгиси билан чиқарилди. Маҳсулот таннархи 0,5 процентга арзонлашди.

Кеча фабрика ишчилари ва инженер-техник ходимлари ягона сиёсий кунни ўтказишга тўпландилар. Корхона партия комитети секретарининг ўринбосари Сожида Салоҳиддинова «Партия иши — бутун халқнинг иши» мавзуида доклад қилди.

— Омманинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини янада оширмай туриб, ижтимоий турмушнинг энг муҳим муаммоларини ҳал этиш қийин, — деди у. — Буни биз фабрикамиз мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Масалан, коллективимиз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 60 йиллиги нишонланадиган йилда 16 миллион 150 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаши керак. Кўриниб турибдики, вазифа мураккаб. Ўртоқ К. У. Черненко таъкидлаб ўтганидек, кўплаб министрликлар саноат корхоналарини қуриш, реконструкциялаш ҳамда ишчилар учун социал ва маданий-маиший шароитлар яратилишига алоҳида эътибор беришлари керак. Бироқ бу соҳада бир қатор нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Хусусан фабрикамиз ишчиларини уй-жой билан таъминлаш, уларга савдо, медицина хизмати кўрсатиш ҳам талаблар даражасида эмас. Республика Енгил саноат министрлиги бир неча бор маблағ ажратишига қарамай, Қарши шаҳар ижроия комитети ишчиларимизни уй-жой билан тўла таъминлаш масаласини ўз вақтида ҳал этолмаяпти. Маълумки, корхонанинг ишлаб чиқариш объектларини янада кенгайтириш, социал ва маданий-маиший объектлар қурилишини жадаллаштириш муҳим аҳамиятга эга. Бу масала 1976 йилда кун тартибига қўйилиб, ўша йили ўқув корпуси, ошхона ва клуб лойиҳаси тайёрланган эди. Афсуски, республика Енгил саноат министрлиги ва план органларининг эътиборсизлиги туфайли бу қурилишлар ҳозирча планга киритилмаган.

Ишчи кадрлар тайёрлаш ҳам муаммо бўлиб қолмоқда. Қарши шаҳрида ўрта мактабларни битирган йигит ва қизлар кўп. Бироқ уларни ишга жалб қилишда шаҳар ижроия комитети, маҳалла комитетлари сезиларли иш қилмаяптилар. Яқин қишлоқлардан келиб ишлайдиганлар учун эса транспорт етишмайди.

— Биз малакамизни оширишни истаймиз, — дейди қайта ишлаш цехи ишчиси Ольга Висоцкая. — Лекин областимизда енгил саноат институтининг филиали ёки шундай техникум йўқ. Қаршида кечки ёки сиртқи енгил саноат техникуми очилса айни муддао бўлар эди.

— Бизни кўпинча сифатсиз маҳсулот тайёрлаш хусусида танқид қилишади, — деди ўз сўзида 2-цехнинг тикувчи-мотористкаси Зулхумор Холиқова. — Айни пайтда Тошкент ва Душанба тўқимачилик комбинатларидан олинаётган материаллар стандарт талабларига жавоб бермаётганлигини ҳам айтиб ўтиш лозим. Биз тўқимачиларнинг шартномадаги мажбуриятларга қатъий риоя этишларини истардик.

Йиғилишда шу корхонанинг илғор ишчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, республика Олий Совети депутати Раиса Николаевна Иванушкина ҳам ... га чиқди. У тилга олинган муаммолар ва нуқсонлар яқин вақт ичида ҳал этилади, деган фикрни билдирди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚАЛБДАГИ ГАПЛАР

Қорақалпоғистон автоном республикаси меҳнаткашлари ягона сиёсий кунга пухта ҳозирлик билан келдилар. Масалан, саноатчилар маҳсулот реализация қилиш тўрт ойлик планини 103,6 процент бажардилар. Меҳнат унумдорлиги 5,5 процент ўсди. Миришкор деҳқонлар юбилей йилида камида 410 минг тонна «оқ олтин», 480 минг тонна дон етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Кеча бўлиб ўтган ягона сиёсий кунда автоном республиканинг партия, совет активларидан тўрт юзга яқин киши, шунингдек, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари завод ва фабрикаларда, қурилиш ва транспорт ташкилотларида, колхоз ва совхоз далаларида, фермалар ҳамда яйловларда, аҳоли пунктларида бўлиб, етилган масалаларни коллектив бўлиб ижодий ҳал этиш йўллари тўғрисида докладлар ҳамда суҳбатлар уюштирдилар.

Ҳар бир докладчи ўзи бўлган коллективдаги ишларнинг аҳволи билан чуқур танишди. Социалистик мусобақа формаларидан қандай фойдаланилаётганлиги, давлат ва меҳнат интизомига қандай риоя қилинаётганлиги, план ва топшириқларнинг бажарилиши, маҳсулот сифати, меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархни арзонлаштириш масалалари қай тарзда ҳал этилаётганлигини конкрет мисолларда чуқур таҳлил қилдилар.

Ягона сиёсий кунда «Ремстройдормаш» бирлашмаси токари, область партия комитети бюроси аъзоси Г. Самарин, Хўжайли районидаги Энгельс номли колхоз бригада бошлиғи, район партия комитети бюроси аъзоси, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети депутати С. Жуматов, Қораўзак районидаги Ш. Р. Рашидов номли совхоз директори, автоном республика Олий Совети депутати Е. Понаев, Беруний районидаги Будённий номли совхоз бригада бошлиғи, КПСС XXVI съезди делегати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони П. Рўзимова, Тўрткўл районидаги «Намуна» колхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Ёқубова, шу райондаги «Совет Ўзбекистони» колхозининг бригада бошлиғи, район партия комитетининг аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Машариповлар ўзлари ишлаётган меҳнат коллективларида ҳамда бошқа корхона ва муассасаларда докладлар билан чиқдилар.

Доклад ва суҳбатлардан кейин қизиқарли савол-жавоблар бўлди. Уларда меҳнаткашлар ўзларини тўлқинлантираётган масалалар юзасидан берилган саволларга аниқ жавоблар олдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУХОРО. СССР 60 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг илғор ишчиси, «Ҳурмат Белгиси» ордени нишондори Истат Муродованинг меҳнат календарида 1986 йил бошланди. Моҳир тикувчининг корхонадаги ўнлаб шогирдлари ҳам айни кунларда беш йиллик маррасидан ўзиб ишламоқдалар.

СЎРАТДА: И. Муродова ўз шогирди Ибодат Самадова билан.

А. Мирзажонов фотоси. (ЎзТАГ).

Чет элларда

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ VIII КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

ТУНИС, 18 май. (ТАСС мухбири). «Тошкентда ўтказиладиган кино санъати фестивали Ғарбдаги дабдабали кино йиғинларидан мутлақо фарқ қилади. Биз, ривожланаётган мамлакатларнинг кино ходимлари Канн ёки Ғарбий Берлин кинофестивалида эсга олинмаймиз, у жойларда бизга ўрин йўқ, биз билан ҳеч ким қизиқмайди ҳам. Совет Ўзбекистонининг пойтахтида биз ўзимизни худди ўз уйимиздагидек ҳис этамиз. Бу ерда ҳамма тенг, ҳаммага баб-баравар имтиёзлар берилади, мулоқот ва алоқалар енгил ва осон йўлга қўйилади» — деди тунислик таниқли кинорежиссёр Умар Халифий ТАСС мухбирига.

Туниснинг биринчи «Тонг» бадиий фильми ижодкори, Москва кинофестивалининг лауреати У. Халифий ҳозир Тунис халқининг мустақиллик йўлидаги курашини тасвирловчи янги кинолента устида ишламоқда.

«Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган сўзларни ўзига олижаноб шиор қилиб олган Тошкент кинофестивали юзлаб қатнашчиларини ўзига жалб этмоқда, ривожланаётган мамлакатлардаги миллий кинематографиянинг қарор топишида муҳим роль ўйнамоқда, — деб таъкидлади тунислик кинорежиссёр.

«Шахсан мен учун, — деб эслайди у, — Тошкент Совет Шарқи республикалари, Кампучия, Малайзия кино санъатини кашф этди. Тошкентликларнинг меҳмондўстлиги ва иззат-икромини, ўзбек ва араб халқларининг анъаналари, маданияти ва турмуши бир-бирига яқинлигини алоҳида уқтириб ўтмоқ керак. Мен Тошкентда ўзимни жуда яхши ҳис этаман».

«Бу йил Тошкент кинофестивали саккизинчи марта ўтказилади, мен унинг ташкилотчилари ва иштирокчиларига тинчлик, тараққиёт ва озодлик манфаатлари йўлида муваффақиятли ишлашларини тилайман», — деди сўзининг охирида У. Халифий.

В. ЛЕБЕДЕВ.

ОҚ УЙНИНГ ВАЪДАЛАРИГА ҚАРАМАЙ

БЕРЛИН, (ТАСС). АДН агентлигининг хабар қилишича, Лос-Анжелесда полиция Олимпиада ўйинларига қандай тайёргарлик кўрилаётганлигини ёритган АДН мухбирини ҳибсга олган. Полициячилар мухбирнинг фотоаппаратини мусодара этиб, уни тинтув қилишган ва қўлларига кишан солиб полиция участкасига олиб кетишган. Норозиликлар билдирилгандан кейингина мухбир қонунга хилоф равишда ҳибсга олинганлиги сабабларини мутлақо тушунтирмай қўйиб юборилган.

ПРАГА. (ТАСС). Полиция АДН мухбири Х. Шаферга ҳужум қилганлиги тўғрисидаги хабар Лос-Анжелесда социалистик мамлакатларнинг спортчиларини нималар кутганлигидан далолат беради, деб ёзади «Руде право» газетаси.

Х. Шаферниng ўзи, деб таъкидлайди газета, ана шу фактни қуйидагича шарҳлаб берди: «журналистлик иши билан ўтган 29 йил мобайнида биринчи марта менинг қўлимга кишан солишди».

Машинада полиция участкасига бориш вақтида АДН мухбирига сени турмага қамаймиз, деб таҳдид қилишган, деб ёзади «Руде право» газетаси.

БОЛЬШЕВИЗМНИНГ ТАШКИЛИЙ ПРИНЦИПЛАРИ

В. И. Ленининнинг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» асарининг 80 йиллиги муносабати билан

Дунёда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатини юзага келтирган Октябрь революцияси, унинг ижодкори В. И. Ленининнинг ҳаёт йўли, большевиклар партиясининг фаолияти ғоявий мухолифларга қарши муросасиз кураш лавҳаларига жуда бой. Меҳнаткаш халқ озодлиги йўлида Владимир Ильичнинг жўшқин куч-ғайратида истиқболни равон кўра билиш, юксак ғоявий эътиқод аниқ кўзга ташланади. Бу фазилатларни В. И. Ленининнинг ғоявий душманлари ҳам эътироф этишга мажбур бўлганлар. Большевистик ҳаракатнинг бориб турган душмани, ренегат Н. Валентинов ўзининг «Ленин билан учрашувлар» асарида 1904 йил март ойида Владимир Ильич билан бўлган бир савол-жавобни эслаб, бундай деб ёзганди: «Наҳотки, Сиз ростдан ҳам яқин вақт ичида Россияда социалистик революция бўлиши мумкин, деб ўйлайсиз. Ахир марксизмнинг бутун қоидаларига кўра... бундай революция учун Россияда ҳеч қандай имконият йўқ ва ҳали-бери бўлмаслигини исботлаб бериш мумкин-ку. Социалистик революцияни, ҳар ҳолда, сиз ҳам, мен ҳам кўрмасак керак».

— «Мен эса, Сизга айтсам, — деб жавоб берди В. И. Ленин, — Россияда бўладиган социалистик революцияни кўраман, деб қаттиқ ишонаман».

В. И. Ленин марксизмга валентиновлар сингари ақидапарастларча эмас, балки ижодий ёндашди, шу туфайли ишчилар синфининг улкан революцион имкониятларини кўра билдики, буни улуғ доҳийнинг классик асарларидан яққол кўриш мумкин. Шундай асарлардан бири «Бир қадам олға, икки қадам орқага» китобидир.

Асар 80 йил муқаддам Женева шаҳрида босмадан чиқди. Унда партиянинг большевиклар ва меньшевикларга ажралишининг сиёсий моҳияти ва большевизмнинг ташкилий асослари тўғрисидаги икки масала қараб чиқилди. Гап шундаки, мартовчилар РСДРП II съездида меньшевиклар билан большевиклар ўртасида ҳеч қандай принципиал ихтилофлар бўлгани йўқ, деб ишонтирмоқчи бўлиб, ихтилофларнинг принципиал томонларини хаспўшлаб кетишга уриндилар. В. И. Ленин РСДРП II съездининг протоколларини, шунингдек, партиянинг бошқа ҳужжатларини батафсил таҳлил қилиб чиқиб, меньшевикларнинг «тузатишлари» ва «шубҳалари» орқасида ташкилий масалалардаги оппортунизм яшириниб ётганлигини исботлаб берди. Чунки, оппортунизмнинг янги формаси аввало ташкилий масалаларда намоён бўлди. Партияни эскича «экономистлар» ва «сиёсатчилар»га бўлиш асосан тактика масалаларига тааллуқли бўлиб қолди. **«...Янги бўлинишга ташкилий масалалар устидаги ихтилоф сабаб бўлди, бу ихтилоф ташкилот принциплари тўғрисидаги баҳсдан бошланиб, анархистларга ярашадиган «практика» билан тамомланди»** деган эди В. И. Ленин.

Партия Уставининг биринчи параграфи устида мунозара борган вақтда мартовчилар йўл қўйган принципиал хато кейинчалик партияни тузишга оппортунистик қарашларнинг бутун бир системасига айланди. Бу системанинг бутун мазмуни централизм асосига қурилган ягона, жипслашган партияга нисбатан душманларча муносабатда бўлишдан иборат эди. В. И. Ленин меньшевикларнинг оппортунизмига қарши кураш олиб бориб, большевизмнинг ташкилий асосларини ишлаб чиқди ва бу ташкилий асослар партияга ғоят катта куч-қувват бахш этди, машаққатли синовлар оловидан ғолибона ўтишга ёрдам берди.

Партиянинг кучи даставвал партия составининг мунтазамлигига, унинг ичдан жипслашганлигига боғлиқдир, деб кўрсатди В. И. Ленин, онгли революционерларни бирлаштирган партия қанчалик мустаҳкам бўлса, унинг сафларида беқарорлик ва иккиланишлар қанчалик кам бўлса, у оммага шунчалик муваффақиятли раҳбарлик қилади. Партиянинг кучи пролетариат билан, меҳнаткашлар оммаси билан мустаҳкам ва ҳар томонлама алоқададир. Партиямиз амалий фаолиятининг бутун тарихи бу бузилмас қоиданинг ҳаётий кучини яққол кўрсатмоқда.

Меньшевиклар ўзларини партия демократияси учун жонбоз қилиб кўрсатиб, РСДРП II съезд қарорларини назарга илмас, озчиликнинг кўпчиликка бўйсунишидан иборат демократик централизм принципини бузар, партия оммасини менсимас, ўзларини партиядан юқори қўяр эдилар. Большевиклар эса партиядаги демократик тартибларга қатъий риоя қилиш йўлини тутдилар. РСДРП II съездининг қарорларини ҳамда съезднинг демократик асосларда сайлаган марказий партия органларининг обрўсини изчиллик билан ҳимоя қилдилар.

В. И. Ленин меньшевикларга қарши ғоявий курашда кенг ошкоралик бўлишини, партия аъзоси деган номни юксак даражада қадрлаб, партия раҳбарларидан партия оммасининг овозига доимо эътибор билан қарашни, уларни партия турмушининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилишга жалб этишни қаттиқ туриб талаб қилди.

Уюшқоқлик, централизм, интизом — мана шу уч асосий восита, В. И. Ленининнинг фикрига кўра, **партияни жипслаштириши, уни ҳар қандай синовдан қўрқмайдиган кучга айлантириши керак эди, шундай бўлди ҳам.**

Пролетариат учун ташкилот ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги тўғрисидаги ғоя В. И. Ленин асарининг диққат марказида турди. Зеро ишчилар синфининг кучи ташкилотдадир. **«Пролетариатнинг ҳокимият учун олиб борадиган курашида ташкилотдан бошқа қуроли йўқ,** — деб ёзди Владимир Ильич. — **Буржуа дунёсидаги анархия конкуренциясининг ҳукмронлик қилиши натижасида бўлак-бўлак бўлиб ажралиб кетаётган, капитал фойдасига эрксиз меҳнат қилиш орқасида эзилган, батамом қашшоқлик, ёввойилик ва инқироз «туби»га ҳар доим улоқтирилаётган пролетариат енгилмайдиган кучга айлана олади ва айланиши муқаррар, лекин бунинг учун пролетариатнинг марксизм принциплари асосларига қурилган ғоявий бирлиги миллион-миллион меҳнаткашларни ишчилар синфининг армияси қилиб бирлаштирадиган ташкилотнинг моддий бирлиги билан мустаҳкамланиши лозим».**

Коммунистик партиянинг ташкилий асослари тўғрисидаги ленинча таълимот — фақат Россия ишчилар ҳаракатинигина эмас, балки халқаро ишчилар ҳаракатининг ҳам тажрибасини танқидий анализ қилиш ва умумлаштириш натижасидир.

В. И. Ленин ишчилар синфининг авангарди ҳисобланган революцион партиянинг ташкилий принципларини фан даражасига кўтариб марксизм хазинасини янада бойитди. Бу принципларнинг моҳияти қуйидагилардан иборат: партия — ишчилар синфининг илғор, уюшган отряддир; у демократик централизм асосларига қурилади, у қатъий ва ҳамма учун ягона партия интизомини амалга оширади, ўз синфларининг софлиги тўғрисида доимо ғамхўрлик қилади, ўз хатоларини танқид қилишдан қўрқмайди, партия кадрларини ўз-ўзини танқид руҳида тарбиялайди, партия ички демократияси асосида партия оммасининг активлигини ва ташаббускорлигини ривожлантиради. Партия пролетариат синфий ташкилотининг олий формаси бўлиб, пролетариатнинг бошқа барча ташкилотларига раҳбарлик қилиши, ўзининг омма билан алоқаларини муттасил мустаҳкамлаб бориши керак. Партиянинг ленинча ташкилий принциплари жонажон Коммунистик партиямиз учун, бутун жаҳон коммунистик ҳаракати фаолияти учун қонунга айланди.

«Бир қадам олға, икки қадам орқага» асарида илгари сурилган Коммунистик партия раҳбарлигининг олий принципи — коллектив раҳбарликдир. Бу раҳбарлик партия ҳаётининг В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган нормалари ва принципларига, КПСС Марказий Комитетининг сиёсий тажрибаси ва раҳбар кадрларнинг коллектив донолигига, партия сафларининг мустаҳкам бирлиги ва жипслигига, совет халқининг ижодий активлиги ва яратувчилик кучига таянади.

Партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорлари асосида ривожланган социалистик жамиятни ҳар томонлама такомиллаштириш — партиянинг ҳозирги босқичдаги бош стратегик йўлидир. Коммунистик партия ана шу ленинча бош йўлни оғишмай изчиллик билан амалга оширмоқда. У коммунистик қурилиш диалектикасининг объектив қонуниятларини чуқур билиш, илмий таҳлил қилиш ва умумлаштириш асосида ўзининг бутун фаолиятини ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлашга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштиришга, кадрларнинг масъулиятини, уюшқоқлик ва интизомни кучайтиришга, меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришга, шу асосда халқнинг моддий ва маънавий турмуш даражасини оширишга, совет кишиларида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга қаратмоқда. КПСС Марказий Комитетининг апрель (1984 йил) Пленуми бунинг янги ёрқин далили бўлди.

В. И. Ленининнинг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган асари нашр қилинганига 80 йил тўлди. Бу тарихий давр мобайнида қаҳрамон Коммунистик партия кураш ва ғалабанинг шонли йўлини босиб ўтди. У гениал Ленин ва унинг сафдошлари бошчилигида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг энг илғор ва жанговар отрядларидан бирига, коммунизм қураётган совет халқининг сиёсий раҳбари ва етакчи кучига айланди. Бу жаҳоншумул ғалаба айни вақтда Коммунистик партия кудратининг, партия ҳаётининг ленинча нормалари ва принципларининг, ленинча иш услуби ва методларининг ҳам буюк тантанасидир.

М. УСМОНОВ,
тарих фанлари кандидати.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ЗАҲАРЛАНГАН РАЙОНЛАР

Атроф-муҳитнинг булғаниш проблемалари билан шуғулланувчи Токио давлат институти Япония пойтахтидаги асосий автомобиль йўллари ёқасидан қирқ метргача масофадаги участкаларни «заҳарланган районлар» деб эълон қилди. Бу зоналарда чиқарилган газ концентрацияси кейинги пайтларда йўл қўйиладиган ҳамма нормалардан ортиб кетди. Натижада йўл ёқаларидаги уйларда яшовчи кишиларнинг соғлиғига жиддий хавф солмоқда, дейилади шу тадқиқот ташкилотининг докладида.

Жамоатчилик фикри сўраб чиқилганида автомобиль йўллари ёқасида яшашга мажбур бўлаётган токиолик фуқароларнинг 50 процентдан кўпи заҳарланган ҳаво ҳамда моторларнинг кечаю-кундуз гувуллаб туриши уларнинг тоқатини тоқ қилаётганлигини кўрсатди.

МЕҲНАТКАШЛАРГА «ТУҲФА»

Исроилдан олинаётган хабарларга кўра, кейинги йилларда мамлакатда нарх-навонинг кўтарилиб бораётганлиги оддий меҳнаткаш халқнинг жиддий ташвишига сабаб бўлаётир. Бу ерда янги ой бошида ҳам Исроил аҳолиси навбатдаги «туҳфа» олди. Бу гал бензин, қора мой ва ёқилғининг бошқа турлари, шунингдек газ нархи 10 процент кўтарилган. Бундан ташқари аҳолига хизмат кўрсатишнинг бошқа турларида ҳам нарх-наво оширилмоқда. Масалан, почта хизматининг барча турлари ҳам 10 процентдан зиёд қимматлашган.

ЯНГИЛИКЛАР

КИТОБГА ҲАВАС

▲ Ғиждувон шаҳар В. И. Ленин майдонидаги 1-китоб магазини В. И. Ленин танланган асарлари, партиянинг XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари материаллари, қишлоқ хўжалиги, медицинага доир адабиётлар билан мунтазам бойитиб турилади. Шунинг учун ҳам бу ер ҳамиша гавжум. Ўтган йили магазин 76 минг сўмлик китоб савдо қилиб, йиллик планни 106 процент бажарган эди. Янги йилнинг биринчи кварталида пландаги 19 минг сўм ўрнига 21 минг сўмлик китоб сотилди.

И. ҲАМРОЕВ.

ЯНГИ АВТОЗАПРАВКА

▲ Шаҳрихондаги нефтебаза ходимлари кам маблағ сарфлаб, юқори иқтисодий самарадорликка эришиш йўлида қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу ерда улар контейнерсимон автозаправка қуришди. Бир кунда 200 та енгил автомашинани ёқилғи билан таъминлаш имконини берадиган бу қурилиш учун 4 минг сўм сарфланди.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

БИР КАСБДА 50 ЙИЛ

▲ Хатирчи районидаги Куйбишев номли колхозда Ҳусан ота Жўраев номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. У ёпган бежирим, тотли нонларга «Зарафшон», Ленин номли, Пўлкан шоир номли хўжаликлар аҳолиси ҳам эҳтиёж сезади. Жўраев бошлиқ новвойлар кунига 3 минг ўрнига 4 минтадан зиёд нон ёпиб планни ошириб бажаришяпти.

Ҳусан ота 5 нафар ўғлини ҳам ўз касбига ўргатиб олди. Норпўлат, Ниятилла, Тўлқин, Исмат, Эркинжонларнинг ёпган нонлари ҳам оталари пишираётган нондан қолишмайди.

— Қўлингиз дард кўрмасин, балли ота-ўғиллар, — дейишмоқда улардан миннатдор ҳамқишлоқлари.

Ш. ҲАСАНОВ.

БАХТЛИ БИЛЕТЛАР

▲ Қашқадарё область Шаҳрисабз районидаги 4-мактаблараро ўқув ишлаб чиқариш комбинатининг шофёри Муҳиддин Холиқовнинг Ўзбекистон ССР 1984 йилги пул-буюм лотереяси иккинчи чиқарилишининг 074 номерли 44046 сериядаги билетига «Жигули» автомашинаси ютуғи чиқди. Шунингдек, Наманган область Чортоқ районидаги Қорамурут қишлоғида яшовчи Абдуғани Олимовга ҳам ана шундай бахт кулиб боқди. У ҳам юқоридаги пул-буюм лотереяси 130 номерли 39535 сериядаги билетига «Жигули» автомашинаси ютди.

Н. РАҲИМОВ,
А. МАМАТОВ.

* * *

Шунингдек, **Ю. Абдуалимов** Тошкент область Бекобод районига қарашли Ойбек номли совхознинг учинчи бўлимида олиб борилаётган ободончилик ишлари, **Б. Духневич** (Москва) СССР Фанлар академиясининг «Биология» павильонидаги «Ўсимликларнинг генетикаси ва селекцияси» экспозициясида намойиш этилаётган ўзбекистонлик олимлар яратган янгиликлар, **Р. Неъматов** (Навоий) Қизилтепа районидаги Гардиян қишлоқ Совети клубида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги олдидан «Гулла, яшна, ҳур Ўзбекистон» мавзуида бўлиб ўтган тантанали кеча, **Ғ. Абдуллаев** (Фарғона) Бағдод районида Большевик-Конизор маршрути бўйлаб микроавтобус қатнай бошлагани, **С. Юнусов** (Бухоро) Ғиждувон райони аҳолиси янги ҳаммом хизматидан фойдалана бошлагани ҳақида редакцияга хушхабарлар йўллашган.

БУГУН — В. И. ЛЕНИН НОМЛИ БУТУНИТТИФОҚ ПИОНЕР ТАШКИЛОТИ ТУЗИЛГАН КУН

ҚИЗИЛ ГАЛСТУКЛИЛАР БАЙРАМИ

Горн садолари болаларни пионер сборига чорлаяпти. Республикамиз шаҳар ва қишлоқлари пионерларнинг алвон галстукларидан янада яшнаб кетгандек. Бутуниттифоқ пионер ташкилоти туғилган кунда ёш ленинчилар ўзларининг тантанали парадларига чиқадилар. Колонналарнинг биринчи сафларида Бутуниттифоқ пионер маршида «Ўнг қанот» номини олган отрядларнинг аъзолари, меҳнат зафарлари пионер беш йиллигининг фаол иштирокчилари боришади.

Йиллар ўтар, лекин бугунги ёш ленинчилар пионер ташкилоти босиб ўтган йўлни асло унутмайдилар. Бу — жонажон Ватанимизнинг ўтмиши ва ҳозирги кунини билишга интилиш, халқимизнинг революцион, жанговар ва меҳнат шоншуҳрати анъаналарини кўпайтиришга қўшилган дастлабки ҳиссадир. Бу — бурч ва садоқат тўғрисида, ҳаётда ўз ўрнини эгаллаш, истиқбол тўғрисида, ким бўлиб етишиш ҳақидаги биринчи ўй-орзулардир.

Мана, 60 йилдирки, пионер ташкилоти буюк Ленин номи билан аталиб келинмоқда. Ҳар йили октябрятлар пионер сафига кирар эканлар, улар ўртоқлари олдида буюк Ленин васият қилганидек, Коммунистик партия таълим берганидек яшаш, ўқиш ва курашишга тантанали суратда қасамёд қиладилар.

Суратда: пионер отрядлари маршида фаол қатнашаётган бир гуруҳ тошкентлик ёш ленинчилар.

Р. Альбеков фотоси.

Санъаткорлар ҳақида ҳикоялар

САҲНА САОДАТИ

Фарғона шаҳрида кишн диққат-эътиборини ўзига тортадиган майдон ва ҳашаматли бинолар озмунча эмас. Аммо улар орасида кўзга ярқ этиб ташланиб турадигани область театри биноси ва майдони десак, янглишмаган бўламиз.

Доимо одамлар билан гавжум бўлиб турадиган ана шу бино олдида сочлари оппоқ, лекин барваста, қадди адл, суҳбатдошига ҳамиша мулойим кулимсираб боқувчи очиқ чеҳра бир кишини ҳар куни учратиб туриш мумкин. Агар аниқроқ қилиб айтадиган бўлса, у роппа-роса ярим асрдан буён ҳар куни эрталабдан шу муҳташам бино олдида пайдо бўлиб, унинг остонасидан ўтади. Бу киши — Ўзбекистон ССР халқ артисти Яҳёхон Маматхонов, умрини саҳнага бахшида этган истеъдодли санъаткор.

Аксарият санъаткорларда бўлганидек, Я. Маматхоновда ҳам саҳнага меҳр болаликданоқ уйғонган эди. Шундан бўлса керак, у ўз она шаҳри Марғилонда фаолият кўрсатадиган «Қизил санъат» бадиий коллективининг бирорта чиқишини ҳам қолдирмай кўрарди. Аммо санъаткорларни саҳнада кўриш бошқа-ю, эзгу орзуларга эришиб, саҳнада роль ўйнаш бошқа. Хўш, нима қилиш керак?

Бу савол бўлажак санъаткорни республикамизнинг ўша пайтдаги пойтахти — Самарқандга бошлаб келди. Бу ерда этнографик ансамбль раҳбари атоқли санъаткор М. Қориёқубов билан танишиб қолди. Шундай қилиб, у бўлажак актёрлар студияси тингловчиси сифатида ўқишга қабул қилинди. 1932 йилда пойтахт Тошкент шаҳрига кўчирилгач, этнографик ансамбль музикали театрга айлантирилади. Янги театр ижодий коллективи орасида ёш санъаткор Я. Маматхонов ҳам бор эди. Профессионал санъаткорлар билан елкама-елка туриб ишлаш ёш ижодкорга қанот бергандай бўлди. У, гарчанд, кичик ролларни ижро этса-да, ўзига хос образлар яратиб, оғизга тушди. Изланиш, саҳна сирларини тинмай ўрганиш унга ҳурмат ва обрў келтирди.

Истеъдод қирралари ярқ этиб кўзга ташланиб турган ёш актёр ўттиз тўртинчи йилда Фарғона область театрига ишга келди. Юқорида қайд этиб ўтилганидек, мана, эллик йилдирки, у ана шу санъат даргоҳида самарали ишлаб келмоқда. Саҳнада ўтган эллик йил талантли актёр учун ижодий камолотга эришиш даври бўлди. Ўттизинчи йилларнинг ўрталарида у «Ўртоқлар», «Ёндирамиз», «Аршин мол олон», «Фарҳод ва Ширин» каби қатор спектаклларда етакчи ролларни ижро этди, санъат шинавандалари олқишига сазовор бўлди.

Улуғ Ватан уруши ҳамда урушдан кейинги йилларда актёр совет кишиларининг босқинчиларга қарши қаҳрамонона кураши ва тикланиш йилларидаги жасоратли меҳнатларини ёрқин ва тўлақонли акс эттирувчи образлар яратди. «Қурбон Умаров», «Даврон ота», «Рус масаласи» каби ўнлаб саҳна асарларидаги бош қаҳрамонлар образи талантли актёр талқинида томошабинларни ҳаяжонга солди. Бу пайтга келиб Я. Маматхонов ажойиб саҳна устаси сифатида томошабинларга кенг танилган эди.

Аммо санъаткор халқ дилига кириб боришнинг бирдан бир йўли тинимсиз меҳнат, ўқиб-ўрганиш ва изланишда эканлигини яхши ҳис этарди. У ўз маҳоратини ошириш йўлида қаттиқ ва изчил меҳнат қилди. Бу, шубҳасиз, ўз самарасини берди. Эллигинчи йилларда область театри саҳнасида қўйилган «Алишер Навоий» асаридаги Навоий, «Ҳамза»даги Ҳамза, «Муқимий» спектаклидаги Муқимий образлари, «Мухтор вакил»даги Монастиров, «Ўтган кунлар»даги Юсуфбек ҳожи каби неча ўнлаб етакчи образлар Я. Маматхонов ижросида такомилига етган образлар сифатида эътироф этилгани бежиз эмас. Бир сўз билан айтганда, етук санъаткор саҳнада 140 дан зиёдроқ образ яратди. Муҳими — ана шу образлар актёр томонидан жонли, табиий ва тўлақонли яратилганида.

Кўпминг сонли томошабинлар Я. Маматхоновни киноактёр сифатида ҳам яхши биладилар. Санъаткор «Стадионда учрашамиз», «Опа-сингил Раҳмоновалар», «Оловли йиллар», «Йилнинг тўрт фасли» каби қатор фильмларда томошабин хотирасида узоқ сақланиб қоладиган ёрқин образлар яратди.

Я. Маматхонов бадиий ижод билан ҳам шуғулланиб келмоқда. Унинг асарлари Фарғона область театри саҳнасида қўйилди. Ўнлаб ғазаллари хонандалар томонидан куйланмоқда.

Етмиш баҳорни кўрган истеъдодли санъаткор Яҳёхон Маматхонов ҳамон саҳнада. У санъат даргоҳига умид билан қадам қўйган ёшларга саҳна сирларини кунт билан ўргатмоқда.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИЛМ-ФАН ОЛАМИДА

ТЎҒОН ЯМАЛДИ

Фарғона пахтакорларига қарийб ўн йилдан бери яхши хизмат қилиб келаётган Кўргонтепа сув омборининг тўғонида ёриқлар пайдо бўлиб қолди. Бунинг олди олинмаса кўнгилсиз оқибатлар келтириб чиқариши мумкин эди. Шундай қилиб, гидротехника иншооти шошилинч ремонт талаб бўлди.

Пластмасса илмий-тадқиқот институти Фарғона бўлимининг олимлари ирригаторларга ёрдамга келдилар. Улар қурувчилар билан бирга иншоотни ремонт қилдилар. Бунинг учун махсус установка ясалди. Катта босим остида тўғоннинг ёрилган жойларига алоҳида модда киритилди. У ғовак жойларни тўлдириб, бетонга маҳкам ёпишди. Сўнгра шу жойларга ремонт мастикаси билан ишлов берилди. Мастиканинг қаттиқлиги бетондан қолишмайди. Фарғоналик олимлар турли модда қўшиб баъзи смолалар асосида яратган янги состав сув ўтказмайди, температура ўзгаришларига бардош беради ва тезда қотади. У ҳозирги пайтда тўғонлар ва гидроиншоотларни ремонт қилишда ишлатилиб келган маълум ҳамма воситалардан устундир. Шу билан бирга уларни ишлаб чиқариш тахминан тўртдан бир ҳисса арзонга тушади. (ЎзТАГ).

спорт

«ПАХТАКОР» ҚАЧОНГАЧА ОЧКО УЛАШАДИ?

Ишқибозлар хатларини ўқиб...

Олий лига командалари мамлакат чемпионати ўйинларини кўтаринки руҳда ўтказиб, оралиқ маррага муваффақиятли етиб келишга зўр бермоқдалар. Яна 7 — 8 учрашувдан кейин коллективлар довон ошиб, чемпионатнинг дастлабки давра ўйинларига якун ясайдилар. Хўш, «Пахтакор»да ҳам мухлисларни мамнун этиш учун бирон чора-тадбир изланяптими? Афсуски, йўқ. Томошабинлар «Пахтакор» номини эшитганда қўл силтайдиган бўлиб қолмоқдалар. Бўлмаса, редакциямизга йўлланаётган сон-саноқсиз мактубларда севимли командамизнинг бундан кейинги тақдири нима бўлади деб, куюнчаклик қилмасдилар.

— Тўғри, спортда кучлилар ва чаққонлар устун келади. «Пахтакор»ни эса кучсиз команда деб бўлмайди, албатта. Очиғини айтганда, команданинг характерини тушуниш қийин. Мухлисларга аёнки, футболчиларимиз кучли командаларни мағлубиятга учратиб, омади юришмай турган коллективлардан енгилиб юради. Бундай нотекис ўйин кўрсатиш касаллиги узоқ йиллардан бери давом этиб келмоқда.

Жалолқудуқ районидаги «Пахтакор» колхозидан ана шу фикрларни билдирган П. Фозиловнинг мулоҳазаларини андижонлик Н. Эргашев қуйидагича тўлдиради: «Пахтакор»нинг ўйинларини кўриб хайрон бўласан, киши. Наҳотки, майдонда ўйнаётганлар 20 — 30 ёшли йигитлар бўлса?! Бунчалик кексаларга хос имиллаш билан очко тўплаб, мавқеини мустаҳкамлаб бўладими? Ҳимоячилар ҳаракатида ҳам аниқлик кўзга ташланмайди. Тўпни ўзаро оширишдаги ғашга тегишлар командада интизом бўшашиб кетганлигидан далолат, деб биламиз».

— Бизнинг севимли командамиз қачонгача очколар улашади, — деб гап бошлашибди тошкентлик бир гуруҳ ишчилар. — Наҳотки, командани аянчли аҳволдан қутқазишга қодир, ёшлар қалбига йўл топа оладиган тажрибали тренер топилмаса. Қачонгача ташқаридан тренер-у ўйинчилар таклиф қилинади. Ички имкониятлардан фойдаланиш пайти етмадимикан?!

Ишқибозлар Ўзбекистон футболининг фахри — «Пахтакор» ҳақида шунчаки қайғураётганлари йўқ. Республикамизда футбол спортнинг энг оммавийлашган турларидан ҳисобланади. Ишқибозлар сафи ҳам шунга яраша. «Менинг ёшим 63 да, — деб ёзади Улуғ Ватан уруши инвалиди қўқонлик Аъзамжон Ўринбоев, — ҳамон футбол ўйинларидан завқланаман. Бизнинг хонадонда деярли ҳамма футбол мухлиси. Афсуски, Ўрта Осиёда олий лиганинг ягона вакили бўлиб турган «Пахтакор» ўз номига доғ тушириб, барчамизни ранжитяпти». Тошкентлик Х. Каримов футболчиларимизнинг бу йилги ўйинларини ҳар жиҳатдан таҳлил этиб, жиддий мулоҳазаларни ўртага ташлаган. Жумладан у: «Команда олтинчи ўринни эгаллаганда «Пахтакор»ни кунда бўлмаса ҳам кунора газетада, радио, телевидениеда мадҳ этишга ҳожат бормиди. Ахир, «Пахтакор» мастерлар сафида ўйнай бошлагандан бери бундан зиёдроқ обрў топса бўларди-ку. Олтинчи ўринга шунчалик ҳаяжон, дабдаба, тақдирлашлар бўлса, борди-ю чемпионлик насиб этса нима қиламиз?! Мақтов ҳаммага ёқади. Лекин унинг салбий оқибатлари ҳақида кўпроқ ўйлашимиз керак».

Футбол

Шунингдек, она-Ватан олдидаги йигитлик бурчларини адо этаётган солдатлар футболчиларимиз кетма-кет мағлубиятидан афсусланаётганликларини билдиришса, сариосиёлик М. Ҳамзаев, Риштон районидан Б. Акбаров ва бошқалар команданинг бу йилги ўйинларидан сира қониқиш ҳосил қилмаётганликлари ҳақида фикр юритишган.

Умуман, ишқибозларнинг эътирозларида аччиқ ҳақиқат бор. Чунки команданинг ўз мавқеини ўнглаб олиши учун куч ҳам, имконият ҳам етарли. Фақат астойдил ўйнаш, ғалабага интилиш, қолаверса минглаб ишқибозларнинг қулоқ тутиб, нигоҳ тикиб турганликларини унутмай, масъулиятни ҳис этиш зарур. Командани янги кучлар билан тўлдириш йўлидаги изланишнинг самарали усулини топиш керак. Қўшиқчиликда бўлгани сингари футболда ҳам «Марҳабо, талантлар» каби республика кўрик-конкурсини ташкил этиш билан лаёқатли ўйинчиларнинг тажрибали мутахассислар ва мухлислар кўз ўнгида ўз иқтидорини намоён этишига, бу билан Ўзбекистон футболининг янада оммавийлашишига йўл очилса ёмон бўлмасди. «Пахтакор» мавқеини мустаҳкамлаш, хавфли зонадан чиқиб олиши учун бундан буён фурсатни бой бериш қимматга тушади. Шунга эришиш керакки, минглаб мухлислар олдида ишончни оқлаш пахтакорчиларнинг асосий мақсадига айлансин.

Ҳ. НОСИРОВ.

СУЗИШ:

МОВИЙ ЙЎЛКАЛАРДА

Навоий шаҳрида ўтказилган Ўзбекистон чемпионати якунланди. Мусобақа тошкентлик сузувчиларнинг устунлигида давом этди. Чунончи, республика рекордчиси Андрей Румянцев етти марта ғалаба нашидасидан баҳраманд бўлди. У 100, 200, 400, 800 ва 1500 метрга эркин усулда, шунингдек, 200 метрга комплекс сузишда муваффақият қозонди. Андрей 4х200 метрга эстафетали сузишда ҳам маррада биринчи бўлди. Умумкоманда ҳисобида «Меҳнат» сузувчилари ғалаба қозонишди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

АНЪАНАВИЙ ЮГУРИШ

Урганч кўчалари бўйлаб «Хоразм ҳақиқати» ва «Хорезмская правда» газеталари совриня учун анъанавий мусобақа ўтказилди. Югурувчиларнинг бундай баҳслари узоқ йиллардан бери ўтказилиб келинмоқда. Бу сафарги совриндорлик курашида 200 мингга яқин спортчи марра сари интилди. 7 километрли масофада Урганч қурилиш техникумининг югурувчилари биринчи бўлишди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ✵ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
Озиқ-овқат саноати министрлиги базасидаги
161-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-1985 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Конфетчи, қандолатчи, новвой, совутиш қурилмалари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича механик, нон ёпиш саноати машина ва ускуналарининг созловчилари, саноат ускуналарининг ремонтчи-слесарлари (нон заводлари учун).

Ўқиш муддати: ўрта маълумотлилар учун бир йил, 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 2 йил.

Билим юртига 8-синф ҳажмида маълумот билан қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, формали кийимбош, яхши жиҳозланган ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар иш ҳақининг 33 проценти миқдорида пул мукофоти оладилар.

Ўрта маълумотли ўқувчиларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади.

Ўқиш вақти меҳнат стажига киради.

Билим юрти қошида кечки мактаб, турли спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик ва бошқа тўгараклар ишлаб турибди.

Билим юрти битирувчиларига ихтисоси бўйича 3—4 разряд берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртига юбориладилар.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома ёки аттестат, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида).

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Гете кўчаси, 52—уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари институти», 21, 49-автобусларнинг «2-нон заводи», 8, 48, 30, 72, 121-автобуслар, 3, 23, 29, 6-трамвайларнинг «Фонтанная кўчаси» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
84-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984—85 ўқув йили учун
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бўёқчи-сувоқчи, бўёқчи-қурувчи (бадиий безаш ва ганчкорликни биладиган), **электр-газ пайвандчи, паркетчи, йўл монтери, безакчи-плиткачи, ғишт терувчи, темир йўлларни блокировкалаш ва марказлаштиришни сигнализациялаш бўйича слесарь-электромонтажчи, слесарь-сантехник, дурадгор** (ёғочга ўйиб гул солувчи).

Ўқиш муддати — 1 йил ва 3 йил.

Билим юртига 8—10-синф ҳажмида маълумотли, 14, 15 ёшлилар ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Билим юртида 3 йил ўқиган ўқувчиларга билим юртларини тугатгач, тўлиқ ўрта маълумот ҳамда эгаллаган касблари бўйича диплом берилади.

Ўқувчиларга кунига уч маҳал иссиқ овқат ва бепул кийимбош берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларнинг ишлаб топган меҳнат ҳақларидан 50 проценти уларнинг ўзига берилади. Ўрта маълумот билан билим юртига ўқишга кирганларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия тўланади. Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар учун ҳар ойда 72 сўмдан стипендия берилади.

Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтиб келганлар темир йўлларни блокировкалаш ва марказлаштиришни сигнализациялаш бўйича слесарь-электромонтажчи ихтисослигига қабул қилинадилар. Улар учун ўқиш муддати 6 ой. Ҳар ойда 90 сўмдан стипендия берилади.

Билим юрти яхши жиҳозланган ётоқхонага, ошхонага ва спорт залига эга.

Бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари мавжуд.

Билим юртини аъло баҳоларга битирганлар ўрта махсус ва олий ўқув юртларига ўқиш учун йўлланма билан юбориладилар.

Билим юртига қабул кириш имтиҳонларисиз ўтказилади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (ёки аттестат), характеристика, 286-формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат.

Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт шахсан кўрсатилади.

Ариза ва ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Слоним кўчаси, 113-уй (15, 23, 26, 61 автобусларнинг «Иззат» магазини» бекати). Телефон 96-17-61.

«ГОСКОМГИДРОМЕТ»НИНГ В. А. БУГАЕВ НОМЛИ ЎРТА ОСИЁ РЕГИОНАЛ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Лабораторияларнинг кичик илмий ходимлари: тупроқ ва ҳавонинг ифлосланишини ўрганиш, атмосферага чиқазиб юбориладиган чиқиндиларни нормалашни тадқиқотлаш (3 ўрин).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 700052, Тошкент шаҳри, Обсерватория кўчаси, 72-уй. Телефонлар: 33-61 13, 35-80-59.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/V да **Тўмарис** (премьера), 20/V да **Фиғрибгарнинг найранглари** (12.00), **Жизель** (19.30).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/V да **Парвона**, 20/V да **Зебуннисо** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/V да **Тошболта ошиқ**, 20/V да **Тошкентликлар**.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Сувда цирк»** **Москва цирки артистларининг гастроллари** (19.30).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19 МАЙ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Спортлото. 9.50 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 10.20 — Давлат чегараси. Бадиий фильм. 2-фильмнинг, 2-серияси. 11.30 — Концерт. 12.00 — Халқаро музейлар куни. 12.40 — Телефильм. 13.10 — Фильм-концерт. 13.40 — Ўсимликлар оламида. 14.25 — Оила ва мактаб. 14.55 — Пионерларнинг байрам концерти. 15.25 — Дунё воқеалари. 15.40 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 16.50 — Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати. 17.20 — Болалар учун қисқа метражли бадиий фильм. 17.50 — Ҳамдўстлик. 18.20 — Халқ хорларининг иккинчи Бутунроссия кўриги. 19.05 — Ҳужжатли фильм. 19.55 — Майли у сўзга чиқсин. Спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.30 — Тинчлик велосипед пойгаси.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильм. 9.40 — Тонгги почта. 10.10 — Воронеж телестудиясининг программаси. 11.35 — Эркин кураш бўйича СССР чемпионати. 13.35 — Кулги кечаси. 15.10 — Стадион ҳамма учун. 15.40 — Концерт. 16.40 — Телефильм. 17.40 — Транзит. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 19.45 — Музикали киоск. 20.15 — Халқаро обзор. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. Арарат — Днепр. 22.45 — Сув полоси бўйича халқаро турнир. Испания — СССР.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Ҳужжатли фильм. 11.10 — Ҳужжатли кино экрани. 11.55 — Шахмат мактаби. 12.25 — Концерт. 13.10 — Деҳқон ўғли. Бадиий фильм. 14.30 — Концерт. 16.30 — Болалар учун. Ўйлаб топ. 17.00 — Футбол. Пахтакор — Қайрат (Олмаота). 18.50 — Халқ хўжалигини бошқаришда ва планлаштиришда кибернетиканинг роли. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телеминиатюралар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Май базми (такрорий). 21.30 — Время. 22.05 — Ғўза парваришига аъло сифат. 22.25 — Май базмининг давоми.

20 МАЙ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.10 — Будильник. 10.40 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.40 — Здоровье. 12.25 — Тонгги почта. 12.55 — Киножурнал. 13.05 — Қишлоқ янгиликлари. 14.05 — Музикали киоск. 14.35 — Темур ва унинг командаси. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 16.45 — Саёҳатчилар клуби. 17.45 — Мультфильмлар. 18.15 — Халқаро панорама. 19.00 — Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. Спартак — Торпедо. 23.35 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.15 — Концерт. 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 9.55 — Рус тили. 10.25 — Концерт. 11.25 — Ҳайвонот оламида. 13.50 — Эркин кураш бўйича СССР чемпионати. 14.20 — Телефильм. 14.45 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 16.35 — Телефильм. 16.50 — Икки капитан. Бадиий фильм. 1-серия. 18.00 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.30 — Концерт. 19.00 — Регби бўйича Европа чемпионати. СССР — Франция. 19.45 — Давлат рус музейи. 20.15 — Рус халқ чолғу оркестри ижро этади. 20.50 — Концерт. 21.00 — Ю. Рябочинская хотираси учун байдарка ва каноэда эшкак эшиш бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — Время. 22.05 — Иван Иванович Иван Никифорович билан қандай низолашишди. Бадиий фильм. 23.10 — Илмий-оммабоп фильм. 23.35 — Футбол. Динамо (Минск) — Динамо (Киев).

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.25 — Телеминиатюралар. 11.10 — Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида. 11.25 — Мультфильмлар. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Бузилмас иттифоқ. 14.00 — Телетеатр почтасидан. 15.20 — Ўзбекистон спорти. 15.50 — Реклама. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Санъат ғунчалари. 19.00 — Илмий-оммабоп фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Солдат қабри. Бадиий фильм.

РАДИО

19 МАЙ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Гуллар чиройи. Концерт. 9.30 — Қўшиқ — орзуим менинг. Радиоконкурс. 10.15 — Дугоналар. 13.30 — Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари, Сизлар учун. 17.00 — Музикали радиопочта. 18.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Қайрат». 19.25 — Ёшлик. 20.15 — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VIII Халқаро Тошкент кинофестивалига. Экран курашга чорлайди. 20.50 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 21.00 — Шанба оқшомида. 22.30 — Бобур ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.

20 МАЙ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 11.30 — Сиҳат-саломатлик радиожурнали. 12.10 — Мураббийлар радиоклуби. 13.30 — Ёшлар санъати. 15.40 — Парвона. Спектакль монтажи. 17.20 — Ўзбек куйларидан концерт. 18.15 — Халқаро кундалик. 18.30 — Ёшларнинг талабларига биноан концерт. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Атеистик тарбияда янги урф-одатларнинг роли. 22.30 — И. Икромов ва С. Калонов қўшиқлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 14015. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 114. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12